

Illinois U. Library

A9 BYGGMÄSTAREN
1954 arkitektur

SOUNDEX

— den obrännbara plattan
för akustik och ventilation

För perfekt akustik och ventilation har ca 3000 m² SOUNDEX-tak monterats vid Amerikanska Ambassaden, Stockholm.

6

starka skäl att välja SOUNDEX

- 1 Obrännbar konstruktion
- 2 Separata hål för luft och ljud
- 3 Exakthet i mått och vinklar
- 4 Vacker, färdigbehandlad yta
- 5 Tvättbart utförande
- 6 Sveriges mest sålda akustikplatta

SOUNDEX monteras just nu hos:

Svenska Handelsbanken,
Stockholm

Göteborgs Bank,
Stockholm

Svenska Arbetsgivare-
föreningen, Stockholm

Brittisk-Svenska
Handelskammaren,
Stockholm

Gullhögens Bruk,
Skövde

Malmbergets Praktiska
Ungdomsskola,
Malmberget

Oxie Härads Sparbank,
Malmö
Kohlswa Jernverk,
Kolsva

ZERO

AKTIEBOLAG

Huvudkontor: St. Nygatan 38 Tel. 23 27 05 • Postbox: Stockholm
Avdelningskontor i Malmö och Gävle • Licenstillverkning i Bene-
länderna, Danmark, Finland, Norge, Italien och Spanien • Egen
verknig i Tyskland och Schweiz

BYGGMÄSTAREN

1954 byggnadsteknik

INNEHÅLL:

NYCANDER, SVEN och BACKMAN, ALLAN: *Puts och murbruk.*

KELVE, GÖSTA: *Monolitiska resväggar.*

LINDBLAD, CARL-GUSTAF: *Fabrikstillverkade byggnadselement av chockbetong. Bostadshus i Magnitogorsk av fabriks-tillverkade betongelement.*

ESSUNGER, GUNNAR: *Tillverkningskontroll av fabrikstillverkade betongelement.*

ALDRIN, LARS och BRANDT, OVE: *Stegljudisolerings hos trappor i bostadshus.*

HSB:s byggnadstekniska utredningar

- 1 Standardkök (slutsåld)
- 2 Undergrund och grundläggning vid husbyggnader
Kr. 3: —
- 3 Analys av hyreskostnaden
Utredning utförd av SAR Kr. 3: —
- 4 Några av HSB:s byggnadstekniska nyheter och uppfinningar
Kr. 3: —
- 5 Källare och vindar
Kr. 3: —
- 6 Förskolor och daghem
Kr. 3: —
- 7 Ekonomisk storlek för panncentraler
av John Rydberg Kr. 3: —
- 8 Gemensamhetslokaler
Kr. 14: —
- 9 Kostnadsfaktorer vid stenyttvägar
Kr. 3: —

Rekvireras i bokhandeln eller direkt från

BYGGMÄSTAREN

FÖRLAGSAVDELNINGEN

Kungsgatan 32, Stockholm Postgiro 3124

Organ för Stockholms Byggnadsförening och Svenska Arkitektföreningen, avd. av Svenska Teknologföreningen. Adress: Byggmästaren, Kungsgatan 32, Stockholm. Tel. 23 31 05. Postgiro 3124

Redaktörer: Civilingenjör SVR Gunnar Essunger och arkitekt SAR Erik Thelaus. Redaktionssekreterare: Arkitekt SAR Hillevi Svedberg.

Redaktionskommitté: Arkitekt SAR Hans Asplund, civilingenjör SVR Lennart Backmark, arkitekt SAR Haqvin Carlheim-Gyllensköld, civilingenjör SVR Sture Haag, arkitekt SAR Torbjörn Olsson och ingenjör Ernst Wohlin.

Redaktionsombud: Dir. Victor Bährner och länsarkitekt Ebbe Borg, Malmö samt arkitekterna SAR Gunnar Hoving och Per-Olof Klang, Göteborg.

Ansvarig utgivare: Arkitekt SAR Moje Bergström. I tidskriften gjorda uttalanden stå för författarnas räkning och äro endast om så anges att anse som uttryck för ståndpunktstagande av någon av de föreningar, som utge tidskriften.

Byggmästaren utkommer med 24 nummer om året. 12 nummer behandlar arkitektur och 12 nummer byggnadsteknik.

Prenumerationspriser för helår:

	Sverige Danmark Finland Norge	Övriga utlandet
Endast lösnummer upplaga A+B (24 nummer)	30: —	40: —
Endast lösnummer upplaga A (12 nummer) Arkitektur...	20: —	30: —
Endast lösnummer upplaga B (12 nummer) Byggnadsteknik	20: —	30: —
Lösnummer + klotband upplaga A + B	45: —	55: —
Lösnummer + hfr. band upplaga A + B	55: —	65: —

33 ÄRGÅNGEN

INNEHÅLL

5 SEPT. 1954

DK 725.125

WESTMAN, TORSTEN: *Två ambassader.* Byggmästaren 33 (1954) nr A 9, sid. 201—202.

Arkitektoniska synpunkter på nybyggnaderna för den amerikanska och den norska ambassaden på Djurgården i Stockholm.

DK 725.125 (73) (485 Stockholm)

TENGBOM, ANDERS: *Office building, Embassy of The United States of America in Stockholm.* Byggmästaren 33 (1954) nr A 9, sid. 203—209.

Redogörelse för den amerikanska ambassadens nybyggnad i Stockholm, illustrerad med situationsplan, planer, sektion, detaljsektion och fotografier.

DK 725.125 (73) (489 København)

Office building, Embassy of The United States of America in Copenhagen. Byggmästaren 33 (1954) nr A 9, sid. 210.

Fotografier från den amerikanska ambassadens nybyggnad i Köpenhamn. Se för övrigt föregående artikel.

DK 725.125 (481) (485 Stockholm)

KNUTSEN, KNUT: *Den Konglige Norske Ambassade i Stockholm.* Byggmästaren 33 (1954) nr A, sid. 211—215.

Redogörelse för den norska ambassadens nybyggnad i Stockholm, illustrerad med planer och fotografier.

DK 725.12 (44 Paris)

HÜBNER, WOLFGANG: *Nybyggnad för UNESCO i Paris.* Byggmästaren 33 (1954) nr A 9, sid. 216—217.

Kort redogörelse för den projekterade nybyggnaden för Unesco i Paris, illustrerad med situationsplan, plan, sektioner och modellfotografi.

DK 725.125 (54 New Delhi)

Byggnader för svensk legation i New Delhi. Byggmästaren 33 (1954) nr A 9, sid. 218.

Presentation av förslag till svensk legation i New Delhi utfört som prisämne i arkitektur vid Konsthögskolan 1954, illustrerad med modellfotografi och fasader.

DK 727.4:74 (485 Stockholm)

Tävling om Konstfackskolan i Stockholm. Byggmästaren 33 (1954) nr A 9, sid. 219—222.

Presentation av det med första pris belönade förslaget i tävlingen om nybyggnad för Konstfackskolan i Stockholm, illustrerad med planer, fasader, sektioner och modellfotografier.

DK 715.23 (485 Stockholm)

Tävling om administrationsbyggnad vid Karlaplan i Stockholm. Byggmästaren 33 (1954) nr A 9, sid. 223—228.

Presentation av prisbelönta och inköpta förslag till tävlingen om administrationsbyggnad för statligt ändamål vid Karlaplan i Stockholm, illustrerad med situationsplaner, planer, fasader och modellfotografier.

Där BELYSNINGEN

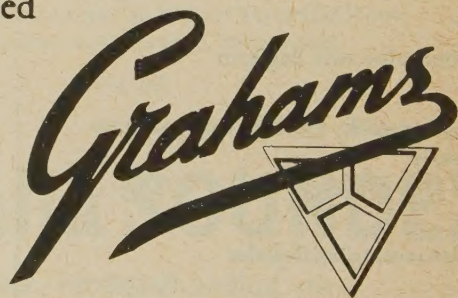
*har en av
huvudrollerna...*

Den moderna belysningstekniken ger arkitekten en mångfald variationsmöjligheter i ett rum. Ljusregleringen är en av förutsättningarna för skapandet av liv och skönhet över en teaterscen. Men även på andra områden är möjligheten att reglera belysningen av största betydelse — i biografier, offentliga samlingslokaler, på flygplatser, i kyrkor, skolor och restauranger.

Redan för ett tiotal år sedan introducerade Grahams kompletta belysningsutrustningar med variatorer, som möjliggör förlustfri, fjärrmanövrerad ljusreglering av såväl glödlampor som lysrör. Systemet tillåter t. ex. en föredragshållare eller en kapellmästare att reglera belysningen för såväl salong som scen från pulten — allt med en liten rörelse med fingertopparna.

Planera med den moderna belysningstekniken —

planera med

BELYSNING
UTRUSTNINGAR

GRAHAM BROTHERS AB

Brunkebergstorg 12 · Stockholm 16 · Tel. 22 2

TVÅ AMBASSADER

DK 725.125

Huset för Den Kongelige Norske Ambassade och The American Embassy Building ligger båda två vid Strandvägen på Djurgården. Det kan också förefalla vara det enda de har gemensamt. Byggnaderna företer så stora olikheter, att man, beroende på personlig läggning, frestas att betrakta den ena (alt. den andra) som ett fint och »riktigt» hus och den andra (alt. den ena) som, ja låt oss säga en mera tveksam stilprodukt eller arkitektspekulation.

Husen har till att börja med helt olika ändamål. Den norska ambassaden består huvudsakligen av en representationsbostad för ministern, kontorsdelen är där mycket blygsam, medan den amerikanska ambassaden är ett modulariserat kontorskomplex utan ministerbostad (han bor någon annanstans). Det ligger också helt olika ideal bakom respektive länders bemödanden. Norrmännen har inte ansett sig behöva någon större organisation för att klara samarbetet med svenskarna utan har satsat på en präktig ministerbostad med barskåp inbyggt i den öppna spisen och med ett yttre utseende av modern direktörsvilla, vilken också väl ansluter till den övriga högre ståndsbegyggelsen i diplomatstaden. Amerikanerna har inte varit så blygsamma. Deras nya ambassad är en av de starka politiska bastioner varmed de nu här och var i världen söker

befästa sin ställning. Amerikansk effektivitet och ratorsbyggnad. Det representativa draget, som man väntar i en ambassadbyggnad, finner man dels i den stränga disciplin som behärskar byggnadens formgivning, dels i den tveklöshet varmed man låter den dominera omgivningen. Byggnadens stora volym är ny för denna. Det yttre verkar också något pretentiöst genom att byggnaden i formspråk och storlek så starkt manifesterar sitt egenvärde och sin självkänsla i umgänget med grannarna. Att inordna sig i den speciella djurgårdsmiljön har det tydligen aldrig på något sätt varit fråga om — det är hellre miljön som nu får försöka anpassa sig så gott det går.

När det gäller den norska ambassaden får besökaren det intrycket, att arkitekten mycket medvetet har strävat efter att hänsynsfullt inarbeta huset i den natursköna omgivningen med hjälp av en efter norska förhållanden avancerad formgivning. Det är Frank Lloyd Wright i norsk översättning till tegelmurar och betongstomme med furuspånklädda utfackningar. Resultatet är ganska lyckat, men ger i alla fall vid handen, att denna sorts arkitektur är svårbemästrad. Den fordrar en utomordentligt fin känsla för den skulpturala uppbyggnaden och för ytmaterialets verkningar mot varandra. Fasaden mot Strandvägen har t. ex. en vacker totalverkan när man ser den mellan lövträdens stammar, men på nära håll är samspelet

Vinjetten: Amerikanska Ambassaden sedd från Strandvägen.
Foto: Sune Sundahl.

mellan det brunröda teglet och de i skala och färg ganska näralliggande furufjällen inte övertygande. Betongstomme och tegelmurar är på vissa ställen också sammanblandade på ett oklart sätt. Byggnaden ger emellertid en variation i rumsupplevelsen, som är stimulerande i sin växling mellan ute och inne och mittemellan, och även om de ganska höga och något godtyckligt formade terrasserna genom sin brist på räcken kan vara riskabla, så erbjuder de dock en jäktad diplomat stora möjligheter att vila ut i gröngräset efter en titt i barskåpet.

Annorlunda gestaltar sig förvisso den amerikanska ambassaden, som i sträng disciplin förkroppsligar ett internationellt arkitekturideal. Här finns ingen böljande gräsmatta att ta sin tillflykt till, ingenting godtyckligt eller slumpartat. Väl inkommen i byggnaden fångas man obönhörligt av dess exakta högtidlighet i svarta, blanka golv, vita tomma väggar och oändliga metallglasade fönsterband. Den är ett skickligt genomfört förverkligande av den ofullkomliga människans dröm om fullkomlighet. Man har eftersträvat ett arkitektoniskt system, som löser alla problem, och som också utåt med stark estetisk verkan visar sin logiska konskvens: den upprepade enheten. Här väntar man sig inga barskåp, här är ministerns rum endast ett av många lika. Denna uniformitet kan förefalla nästan reklamartad i sin betoning av demokratiska likställighetsideal. För dess skull har man t. ex. offrat den arkitektoniskt verkningsfulla nyantering, som en skillnad i karaktär mellan den låga

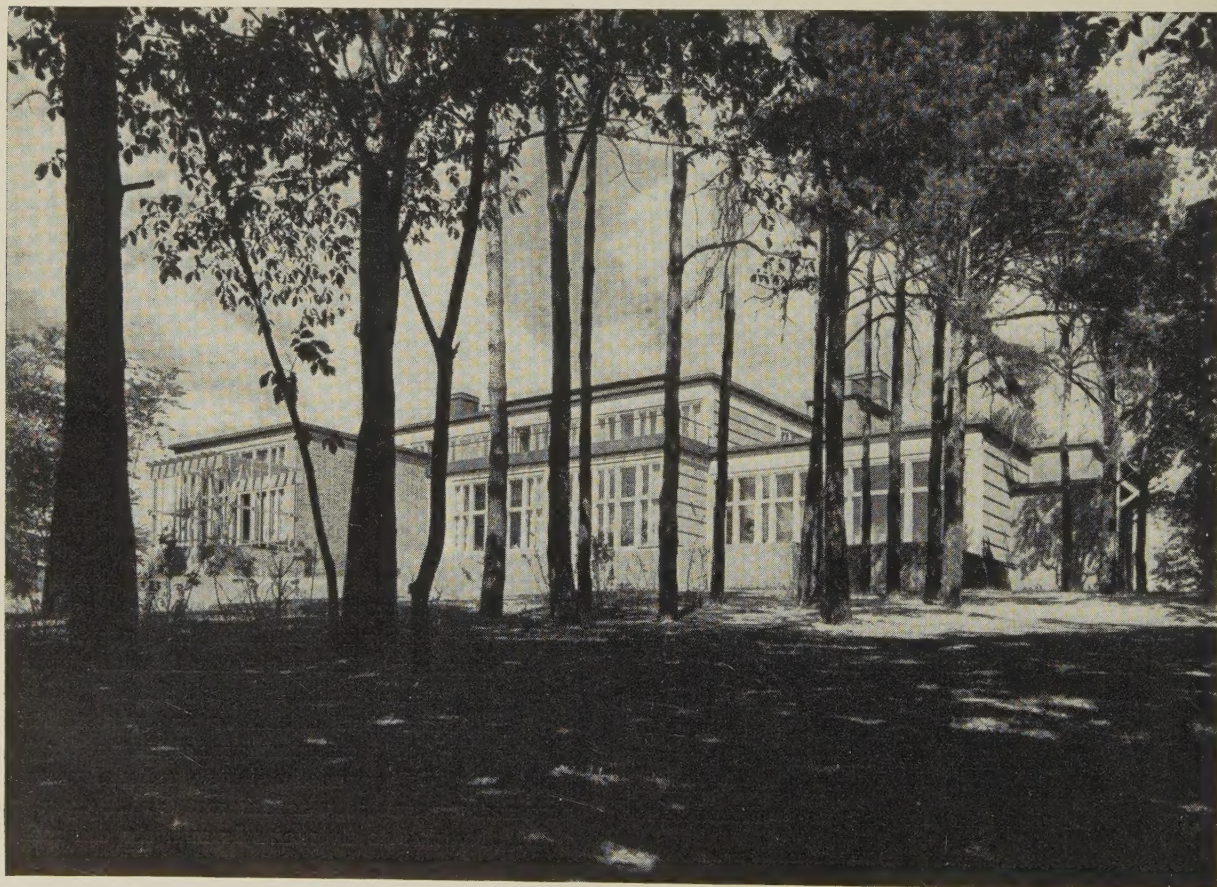
och den höga byggnadens arbetsrum skulle inneburit. De är nu enheter i samma system. Svårigheter synes det dock ha medfört att kompromisslöst genomföra enhetssystemet i konstruktionen. I trapphallen förefaller t. ex. vissa balkar och glaspartier inte nog motiverade i och för sig, och pelarna på den utkragade balkongen till biografsalen saknar nog strängare konstruktiv motivering. Till sin glädje upptäcker man även spår av mänsklig ofullkomlighet vid anslutningen mellan lågkroppen och det på pelare uppflyttade högre huset.

Trots att denna ambassad alltså är en exponent för en internationell arkitekturuppfattning, som givit upphov till arkitektur av mycket hög klass, så hade man kanske gärna sett, att det systematiska och nästan prototypbetonade fått träda tillbaka något för en mer nyanserad arkitektur. Denna byggnad är som nämnts en av många, som Amerika byggt för ambassader i utlandet (Köpenhamn, Tokio, Havanna m. fl.), och man hoppas, att det åtminstone inte är samma prototyp överallt. Man blir dock något betänksam när man finner en nästan likadan byggnad i Köpenhamn, fastän där i ett helt annat miljösammanhang.

Den amerikanska ambassaden, såväl här som i Köpenhamn, är dock exempel på ett utomordentligt skickligt och inträngande arkitektarbete, som ger byggnaden ett bestående värde. Ett värde som enligt min uppfattning dock skulle ha ökats om den inte byggts på Djurgården utan i stället hade inneburit t. ex. sanering av kvartersbebyggelse.

Torsten Westman

Norska Ambassadens fasad mot söder. Foto: Sune Sundahl.

EMBASSY OF THE UNITED STATES OF AMERICA IN STOCKHOLM

Office Building

DK 725.125 (73) (485 Stockholm)

Projekteringen av amerikanska ambassadens nya kontorsbyggnad påbörjades i december 1951. Beställare är amerikanska utrikesdepartementets byggnadsavdelning F.B.O., Foreign Building's Operations. Två amerikanska arkitekter, Ralph Rapson och John van der Meulen, hade tidigare gjort preliminära skisser som vi nu bearbetade på mitt kontor. Samtidigt gjordes även ritningar till en liknande ambassadbyggnad i Köpenhamn. Som F.B.O:s administrative representant och rådgivare har under hela projekterings- och byggnadstiden fungerat dess Director for Northern Europe, arkitekt Ides van der Gracht. Samarbetet med de amerikanska arkitekterna erbjöd intressanta jämförelser i sättet att arbeta och angripa problemen och gav många givande och stimulerande erfarenheter.

Projekteringen drevs i ett intensivt tempo och entreprenadhandlingar för båda byggnaderna var färdiga i maj 1952. Den 1 juli samma år igångsattes byggnadsarbetet både i Stockholm och Köpenhamn och i juni i år var båda byggnaderna färdiga.

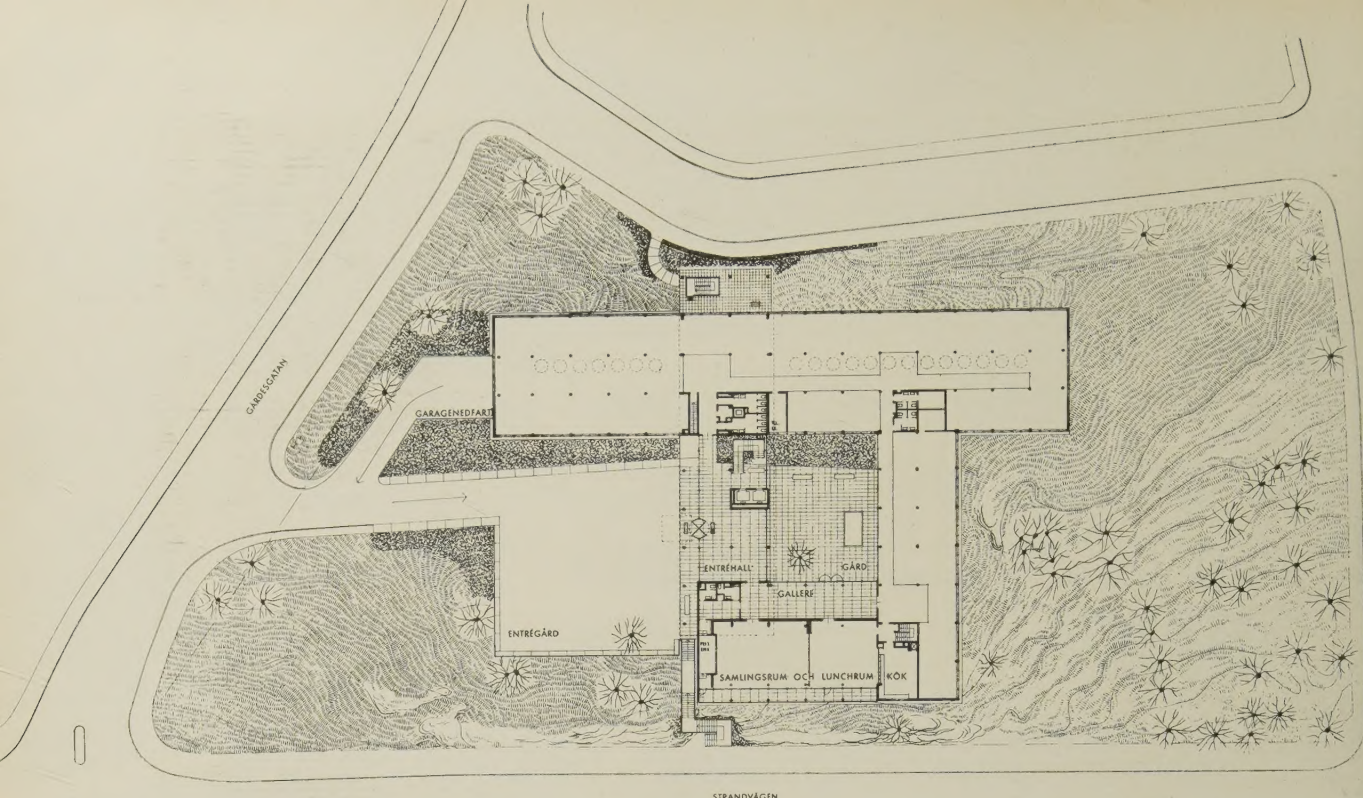
Ambassadbyggnadens läge vid Strandvägen i kan-

ten på Djurgården är känsligt och krävande och många kanske anser, att den för hårt bryter sig ur sin miljö. I det sammanhanget kan påpekas att den fastställda stadsplan som låg till grund för värdering och försäljning av tomten möjliggör ett utnyttjande, som kunnat ge en byggnadsvolym som varit mycket större och väsentligt mera dominerande i stadsbilden.

Lokalernas differentiering har föranlett en uppdelning av byggnadskomplexet i en lågbyggnad och en högbyggnad. Lågbyggnaden som omsluter en öppen gård innehåller dels lokaler för representation: entré-lobby, galleri för utställningar och mottagningar, föreläsningssal och lunchrum samt dels de kontorslokaler som allmänheten oftast besöker nämligen konsulat med visumavdelning, pressavdelning, kassaexpedition m. m. Högbyggnaden innehåller de mera interna arbetslokalerna, som härigenom kommer att ligga mera ostörda.

Byggnaden är uppförd som ett stomhus av betong. För att kunna få kontorsytorna i möjligaste mån flexibla, ville vi undvika att få sänkta undertak i korridorerna och sökte därför ett sätt att fördela ventilationskanalerna, som gav minsta möjliga konstruktionshöjd av bjälklag. Problemet löstes genom

Vinjetten: Amerikanska Ambassadens entréfasad.

Situationsplan. Skala 1:1000.

att s. k. »duct tubes» lades in i själva bjälklagskonstruktionen löpande från vissa samlingskanaler till ett utlopp i bröstningen under varje fönster.

Fönstermodulen är 1,25 m. I samtliga kontorslokaler finns undertak av Soundexplattor i storlek 62,5 × 62,5 cm. Belysningsarmaturerna har samma mått och ledningsdragningen är så anordnad att var som helst en platta kan tagas bort och ersättas med armatur.

Mellanväggarna var ursprungligen av en demonterbar konstruktion, vilket system dock frångicks av kostnadsskäl. De tvärgående mellanväggarna är nu utförda som putsade plattväggar medan korridorväggarna i allmänhet är träväggar med glasfyllnad.

Byggnadens fasader är delvis klädda med s. k. silvergranit från Skåne, fönsterbröstningarna som är murade i lättbetong är klädda med ljusgrått opaxitglas i omfattningar av aluminium.

Fönster och glaspartier är utförda av aluminium och tillverkade av den belgiska firman Chamebel i Bryssel. Fönstren har dubbla glas av fabrikat Thermopane och enkla genomgående bågar. Trots detta har, även under byggnadstiden då lokalerna var fuktiga på grund av pågående putsningsarbete och med en yttertemperatur av -20° , kondens på fönstrens innersida inte visat sig annat än på ett enda ställe. Det var i ett rum där fönsterbänken sprang ut över elementet ca 15 cm. När bänken borttogs och en springa anordnades så att luft kunde stiga upp utmed fönstret försvann kondenseringen även här.

Yttertaken har fall inåt mot invändiga stuprör. Betongplattan är värmeisolerad med kork i två skikt med spårade ventilationskanaler. Ovanpå korken ligger 15 mm engelsk asfalt, därpå bitumenmatta, därpå underhållsfri takpapp som skyddas av ett ca 6 cm tjockt lager av ärtsingel. Taklister, beslag till ventilationshuvar samt auditoriets välvdade tak är utförda

av aluminiumplåt. Golvmaterial i entréhall, trappor etc. är finpolerad marmormosaik med inlagda aluminiumlister. Golv i samtliga kontorslokaler är 4,5 mm svartmarmorerad linoleum.

Värmesystemet är ett pumpvattensystem. Pannorna är försedda med helautomatiska, roterande tjockoljebrännare.

Värmesystemet är uppdelat i grupper efter fasadernas läge i förhållande till väderstrecken. Temperaturen i lokalerna regleras automatiskt vilket även är förhållandet med den värmda friskluften, som inblåses vid fönstren bakom radiatorernas nedre del i alla arbetsrum.

En kylanläggning för friskluften kan anordnas så att fullständig luftkonditionering erhålles om så visar sig önskvärt.

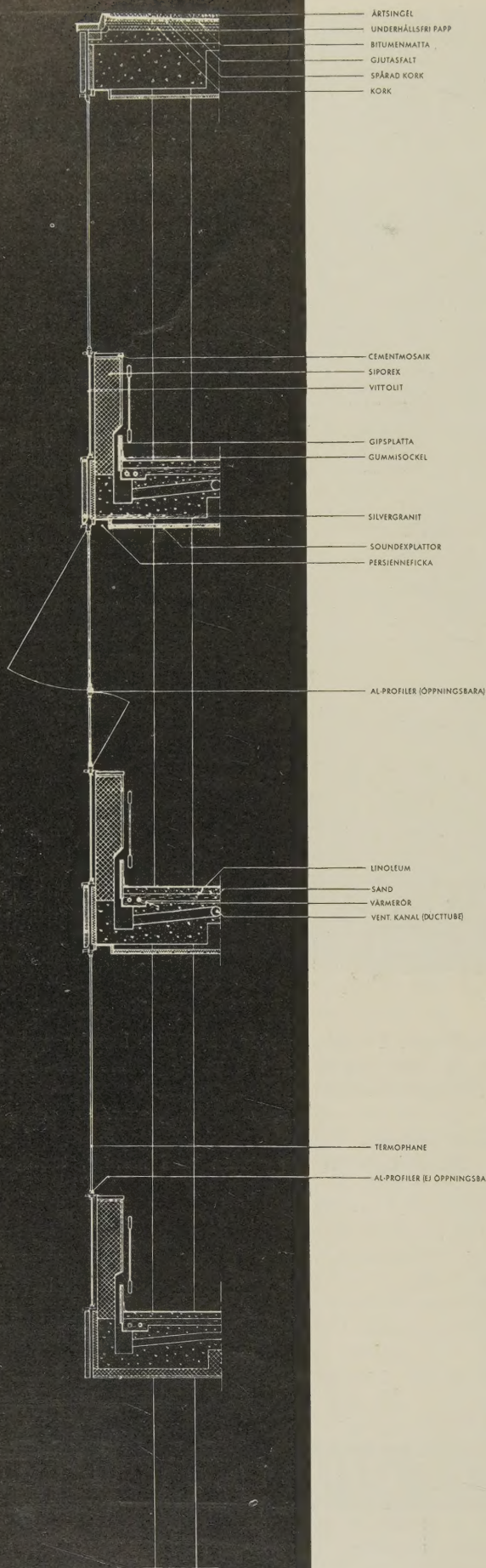
De elektriska anläggningarna har anpassats efter de stora krav på flexibilitet som ställts på kontorsvåningarnas planläggning.

Som ovan nämnts överensstämmer de infällda lysrörsarmaturernas ytterdimensioner med takplattorna varigenom de med enkla ingrepp i installationen lätt kan flyttas. Armaturerna som är gjorda för 6 st 20 W lysrör har försetts med en smal spalt runt om genom vilken går rummets evakueringsluft.

Elektriska uttagningsanordningar för belysnings-, rikstelefon- och signalanläggningar har konstruerats på ett sätt som ej tidigare använts i Sverige och som medger stor rörlighet betr. möblering och placering av mellanväggar.

Systemet består av 3 st i golv lagda rör, parallella med och på ett avstånd av ca 2 m från fönsterväggen. I dessa kan på varje 1,25 m uttagsboxar anordnas antingen i form av golvuttag eller — där en mellanvägg förekommer — som vägguttag i denna.

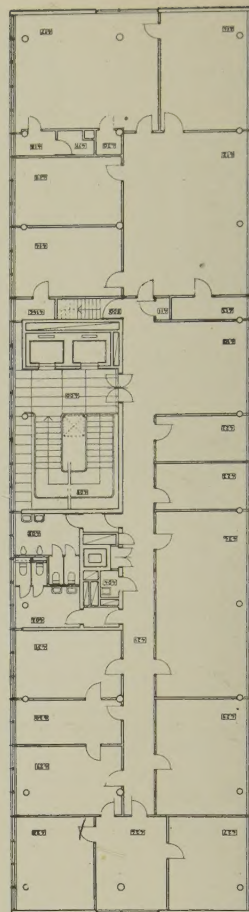
Byggnaden är utrustad med moderna brandalarms-

T.v: Detaljsektion genom högbyggnadens yttrevägg. Skala 1:50.

På motstående sida: Gården sedd från lågbyggnadens galleri. Foto: Sune Sundahl.

T.h: Plan av kontorsvåning i hög-
huset. Skala 1:400.

mattor m. m. har handhafts av *Knoll International*, New York, som representerats här av arkitekt *Susanne Wasson-Tucker*. Möblerna är tillverkade dels av NK och dels i Köpenhamn.

Huvudentreprenaden har gemensamt utförts av *Olle Engkvist Byggnads AB* och *Byggnadsfirma Nils Nessen AB* med ingenjör *Tore Larsson* som arbetschef och verkmästare *Olle Holmström* som förste verkmästare.

Konstruktör för byggnadskonstruktionerna har varit *Tyréns Konsultierande Ingenjörbyrå*, för VSS anläggningar *Harry Bremfors Konstruktionsbyrå* och för de elektriska anläggningarna *Gustav Magnussons Konsult. Ingenjörbyrå AB*. Konsulterande för trädgårdsarbeten har varit trädgårdsarkitekt *Walter Bauer*. Kontrollant har varit ingenjör *Arwid Tegelborn* och mina närmaste medarbetare på kontoret har varit arkitekt *Revel Fox*, Sydafrika, arkitekt *SAR Sim Holmgren* och ingenjör *N. Anckers*.

Anders Tengbom

Underentreprenörer har varit:

För värme- och sanitära installationer: *AB Installatör*, Stockholm, för ventilation: *B A Hjorth & Co*, Stockholm, för el. stark- och svagströmsinstallationer: *Asea*, Stockholm, för personhissar: *Waygood-Otis Ltd*, London, för naturstensfasader: *Skånska Granitaktiebolaget*, Broby.

Överst på föregående sida: Trappan sedd från entréhallen.

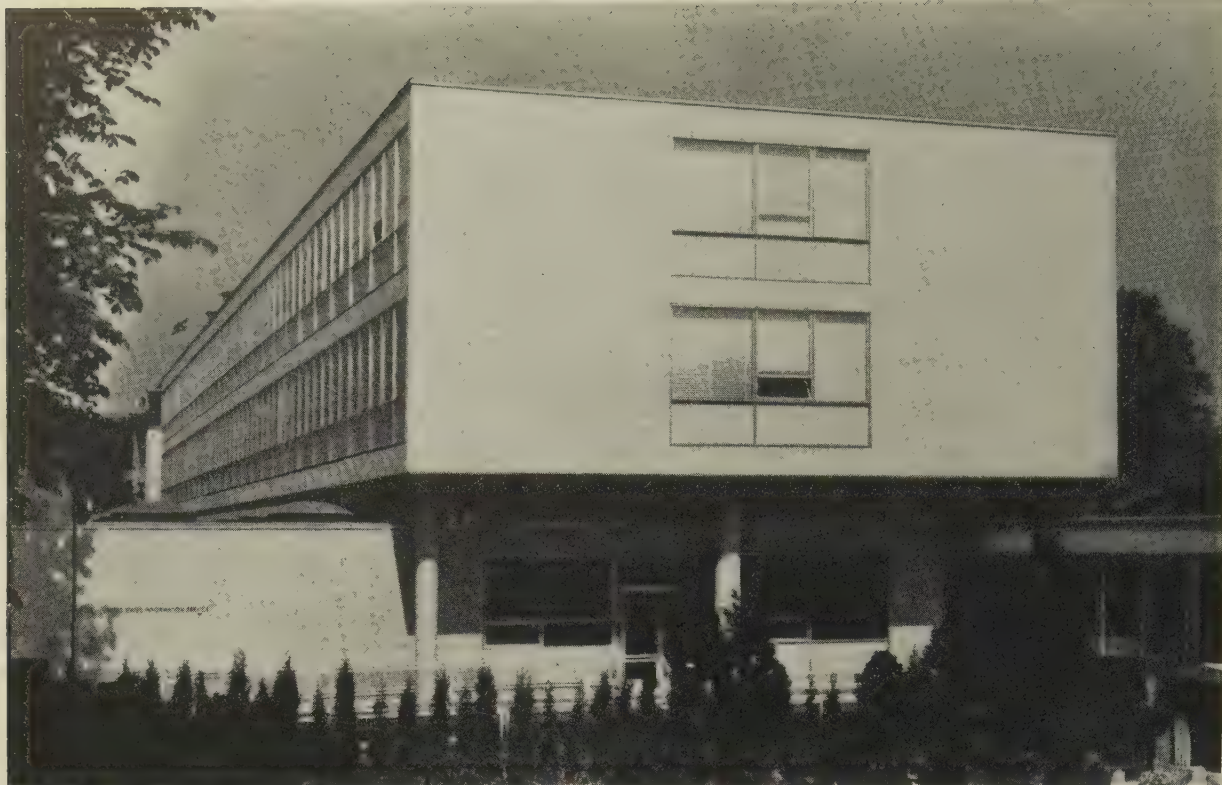
Därunder: Interiör av väntrum i lågbyggnaden.

Samtliga fotografier: Sune Sundahl.

Ovan: Väntplats i entréhallen.

T. h: Utblick mot gården från trappan.

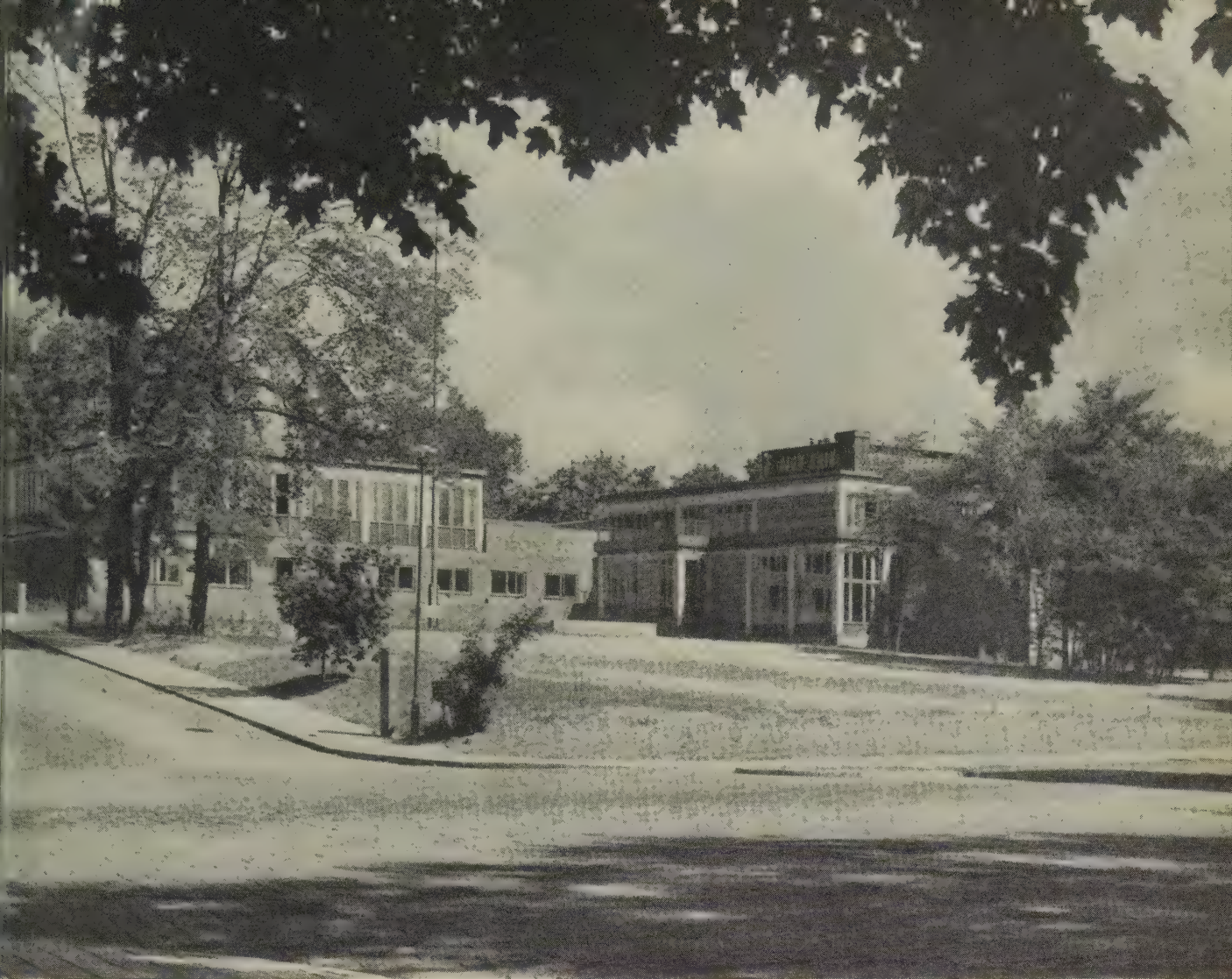
EMBASSY OF THE UNITED STATES OF AMERICA IN COPENHAGEN

DK 725.125 (73) (489 København)

Huvudentreprenör vid denna byggnad har varit
A Jespersen & Son, København.

Bilden upptill visar fasaden mot väster och
bilden till vänster sydfasaden mot Østerbrogade.

DEN KONGLIGE NORSKE AMBASSADE I STOCKHOLM

Arkitekt MNAL Knut Knutsen

DK 725.125 (481) (483 Stockholm)

I det milde harmoniske landskap, som strekker seg bløtt langs sjøen, med harmoniske hus, med hus i materialer som »går» rolig inn i landskapet, skulle Norges Ambassade bygges.

Landskapets dimensjoner er små med lave kurver og med en frodig vegetasjon.

Ved den tidligere utbygging så jeg det slik at det var tilstrebet å beholde naturens rikdom og størrelse, noe bebyggelsen også bar preg av.

Jeg gjorde mitt beste for ikke å bryte landskapets helhet, og for ikke å flate ut dimensjonene eller redusere størrelsesforholdene forsøkte jeg å understreke landskapets horisontale karakter, og jeg ville at trærne skulle være kontrasten som brøt de horisontale linjer sammen med vinduenes oppdeling.

Bygningen ble oppløst for å ruve minst mulig, — og materialer og fargevalg ble bestemt ut fra det å ikke virke skrikende og påtrengende i dette miljø.

Det var et ønske å ta hensyn både til landskap og

menneskenes følelser. Det å ta hensyn er det jeg forstår med demokrati.

Det ble forsøkt å befri bygningens formsprog fra historiens forbilleder og moteretninger som formmessig og idemessig uttrykker en annen mentalitet enn den som det var ønskelig skulle komme til uttrykk i bygningen.

Noe av den tilsiktete helhetsvirkning ble borte da de store trær døde og måtte hugges, men forhåpentlig tar det ikke for lang tid før nye gror opp.

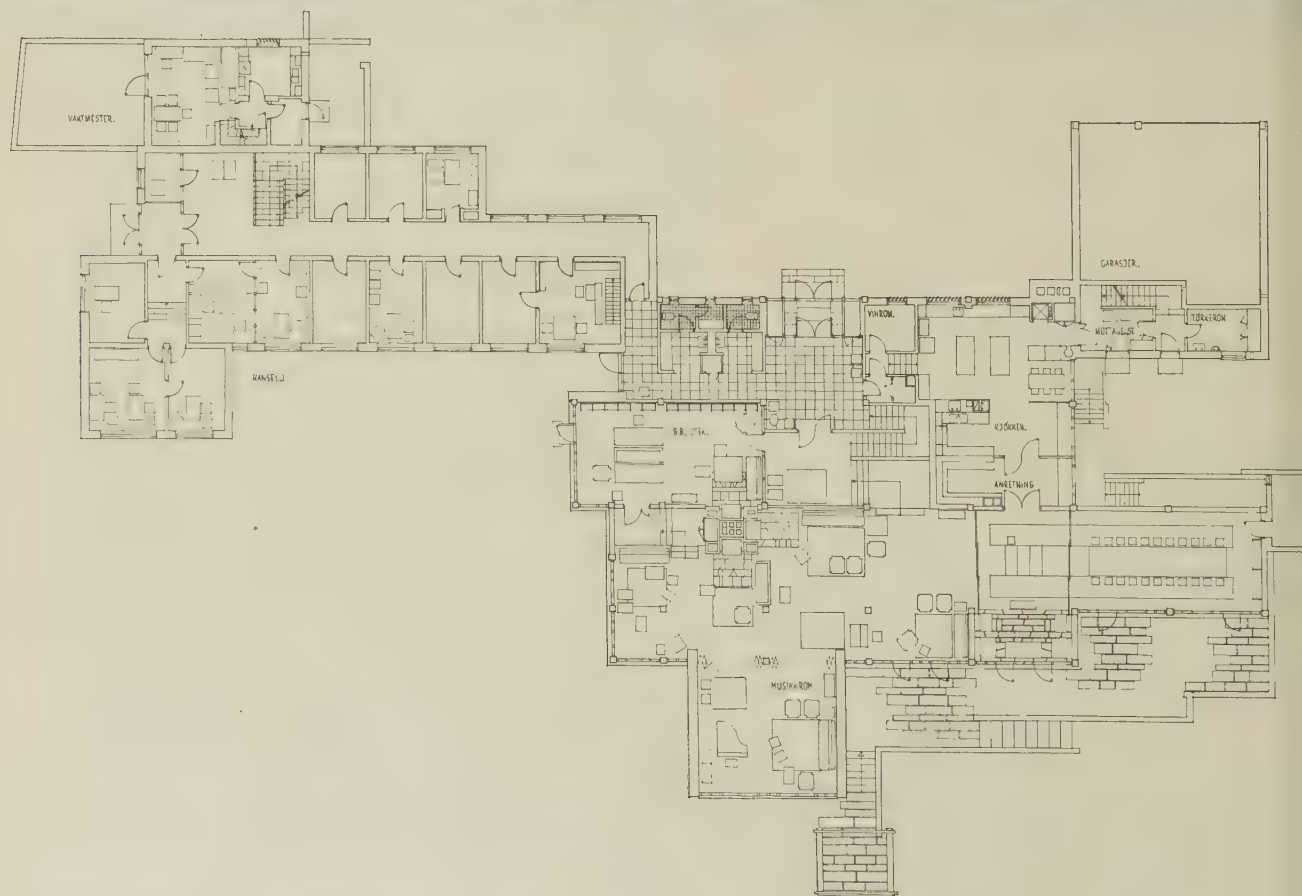
Eksteriørets oppløste form er også søgt gjennomført i bygningens sentrale rom. Det er søkt å oppnå liv ved forskyvninger og ved at rommene går over i hverandre, at rommene ikke slutter bestemt.

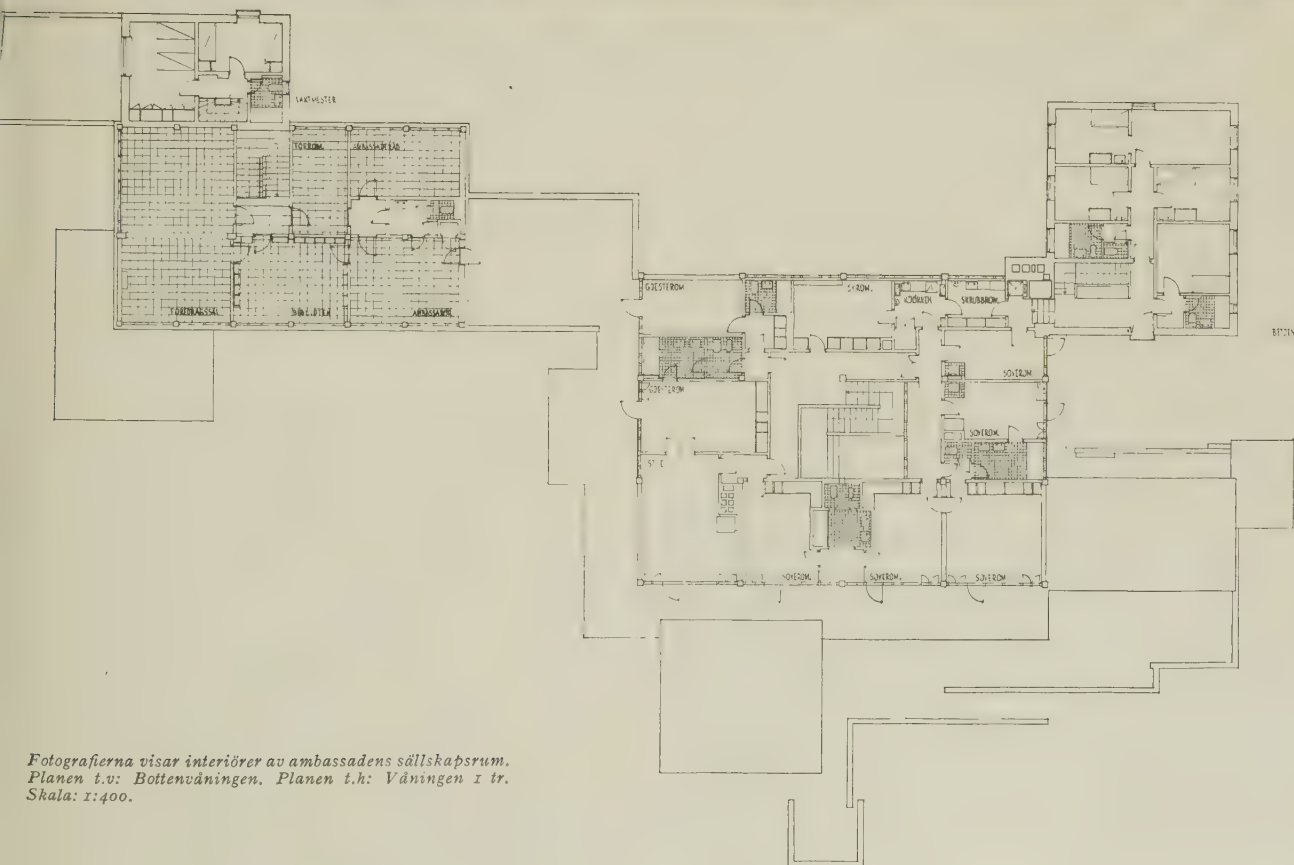
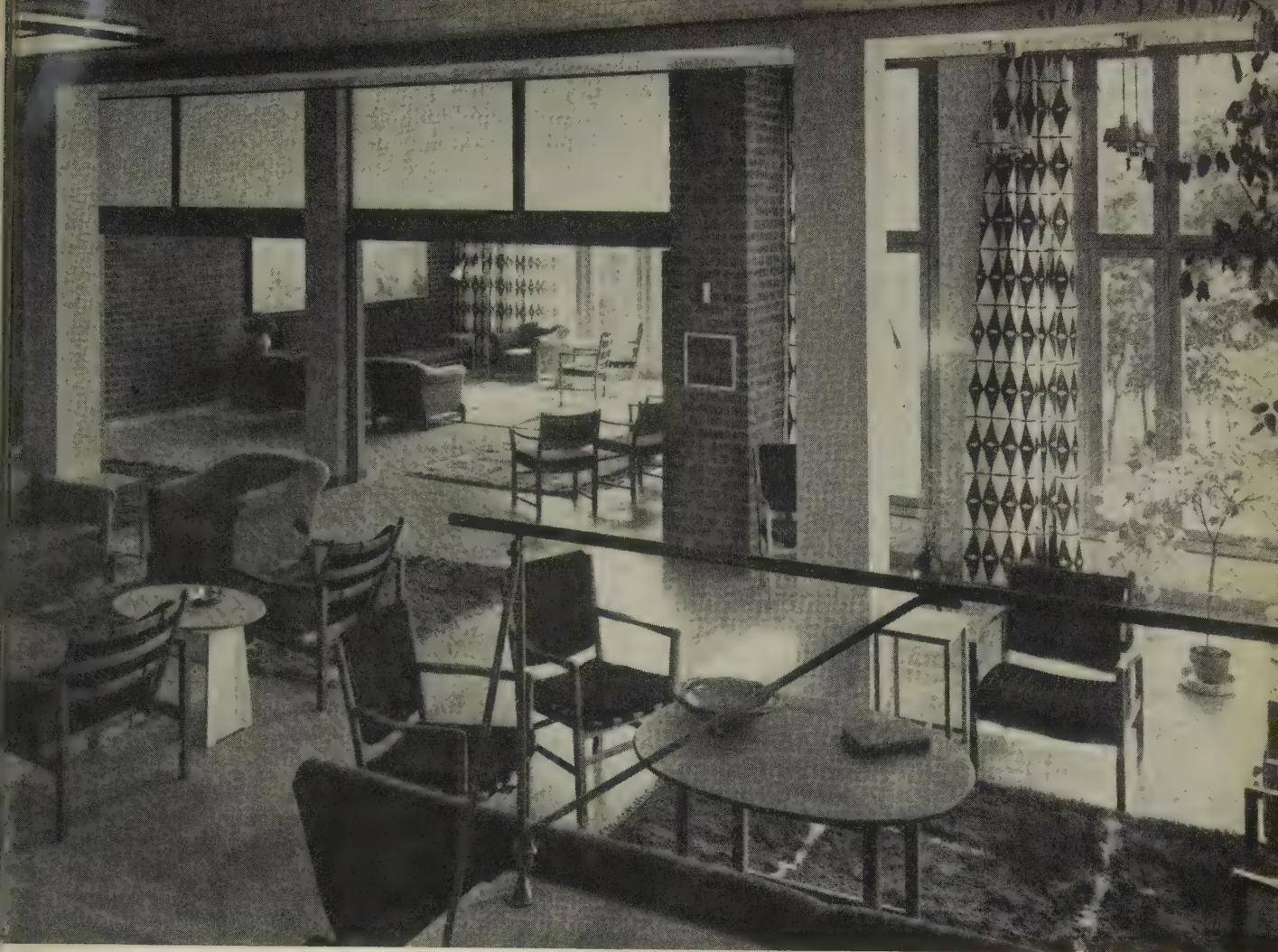
Vertskapet, den svenske stat, ga Norge en tomt som ikke kunne være bedre og mer trivlig, og nu håper vi at vertskapet ikke vil mislike gjesten for meget.

En ambassade er jo et ledd til å utvikle samarbeidet og forståelsen mellom folkene;

Et godt samarbeide begynte alt under bygningens oppførelse. Det var svenske entreprenører som opp-

*Vinjetten: Norska Ambassaden sedd från Strandvägen.
Foto: Sune Sundahl.*

Fotografierna visar interiörer av ambassadens sällskapsrum.
Planen t.v: Bottenvåningen. Planen t.h: Våningen i tr.
Skala: 1:400.

Ovan: Interiör av matsalen och nedan interiör av biblioteket. På motstående sida: Interiör av sällskapsrummet med utsikten mot Skansen. Samtliga fotografier: Sune Sundahl.

førte huset, og fra Deres side ble det vist en vilje til å gjøre det beste, noe en skulle ønske kunne gjentas på alle arbeidsplasser. Som hovedentreprenør sto *Contractor Byggnads AB*, Stockholm, og den som bar den tyngste byr på plassen var verksmestere *Erikson*, som ikke kan berømmes nok. Det samme må også sies om de andre svenske fagfolk og spesielt vil jeg nevne ing. *Folke Hedström* fra *Elektriska Prövningsanstalten AB*, Stockholm.

Byggekomité:

Ambassadør, nu statsråd, *Birger Bergersen*.
Justitieråd *Jochum Sjøwall*.
Arkitekt, professor *Eskil Sundahl*, SAR.
Overarkitekt *Johs. Westby*, NAL.
Arkitekt *Henrik Nissen*, NAL. †

Konsulenter:

Ing. *Arne Wessel*, Bygningsteknisk konsulent.
Ing. *Henrik Ovnberg*, Varmer, sanitær og ventilasjon.
Elektriska Prövningsanstalten, sammen med *overing*.
Tollås, Riksarkitekten, Oslo, for det elektriske anlegg.
Fru *Benny Bergersen* for plandetaljer.

Entreprenører:

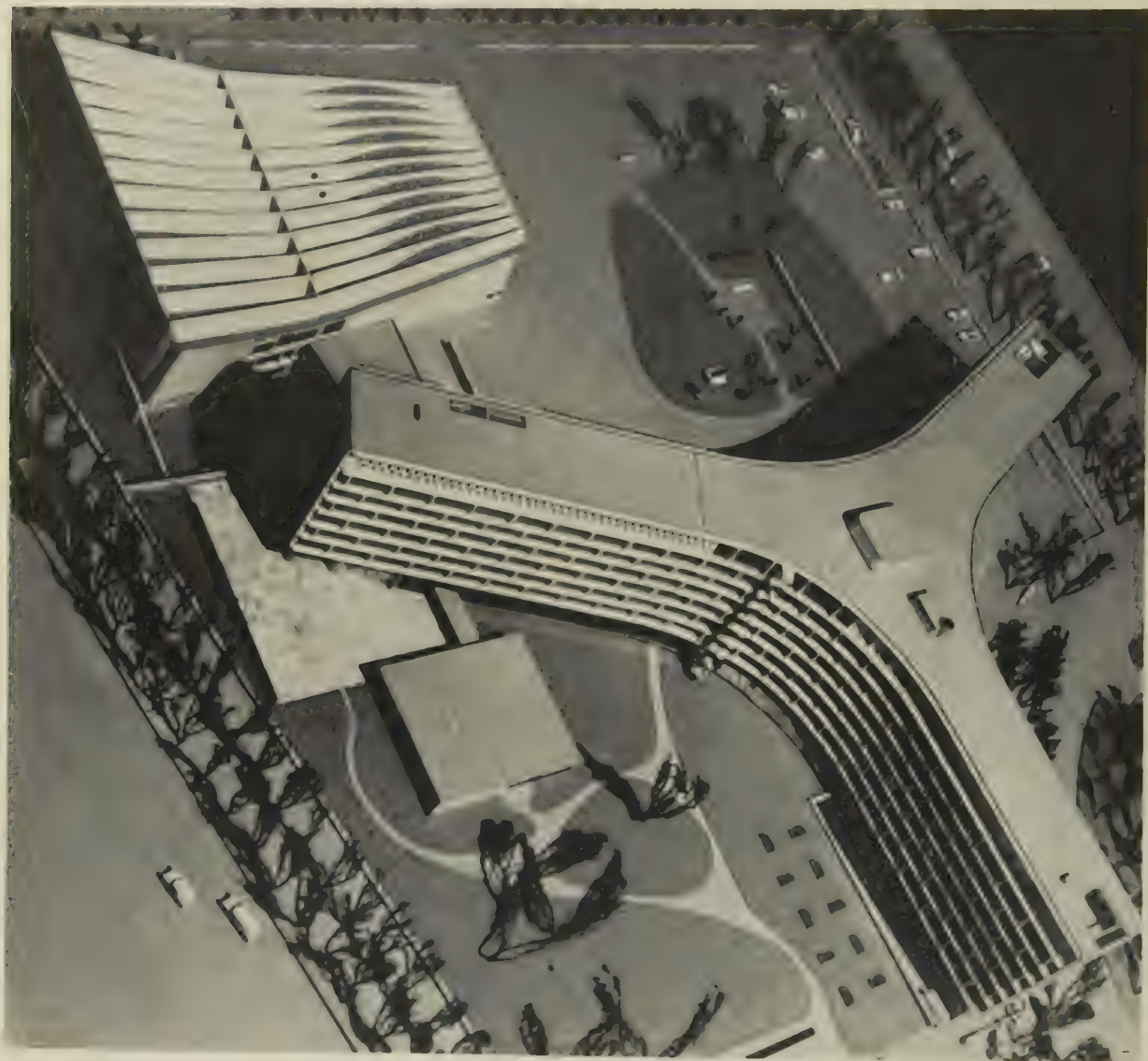
Hovedentreprenør: *Contractor AB*.
Varmer og sanitæranlegg: *AB Beskow og Co*.
Ventilasjon: *AB Svenska Fläktfabriken*.
Elektriske anlegg: (*Konf. Elektriska Prövningsanstalten*).
På arkitektkontoret medvirket arkitekt *Inge Bratt* som førsteassistent.

Innredningskonsulenter og formere:

Fru *Hjördis Knutsen*: Tekstiler.
Møbelarkitekt *Bjørn Ianke*: endel møbler.
Arkitekt m. NAL *Jonas Hidle*: Lamper.

UNESCOS NYBYGGNAD I PARIS — M BREUER • B ZEHRFUSS • L NERVI

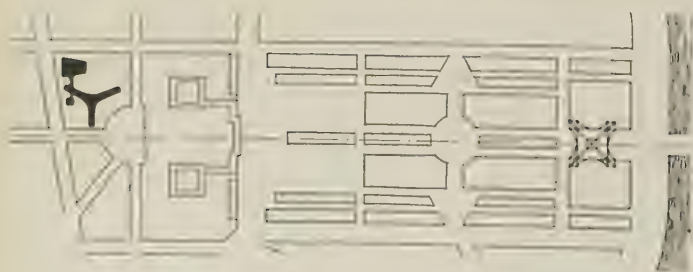

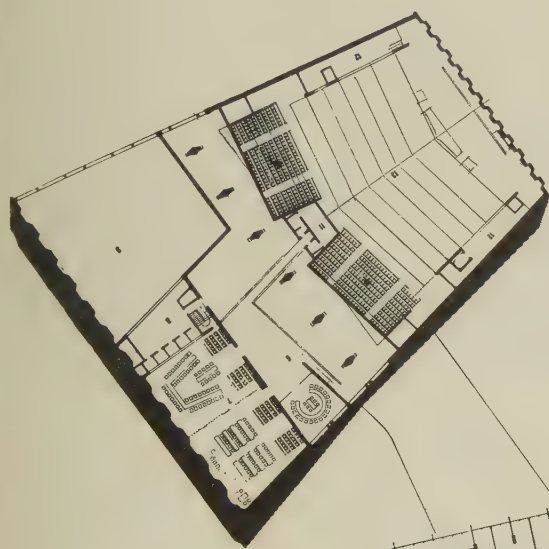
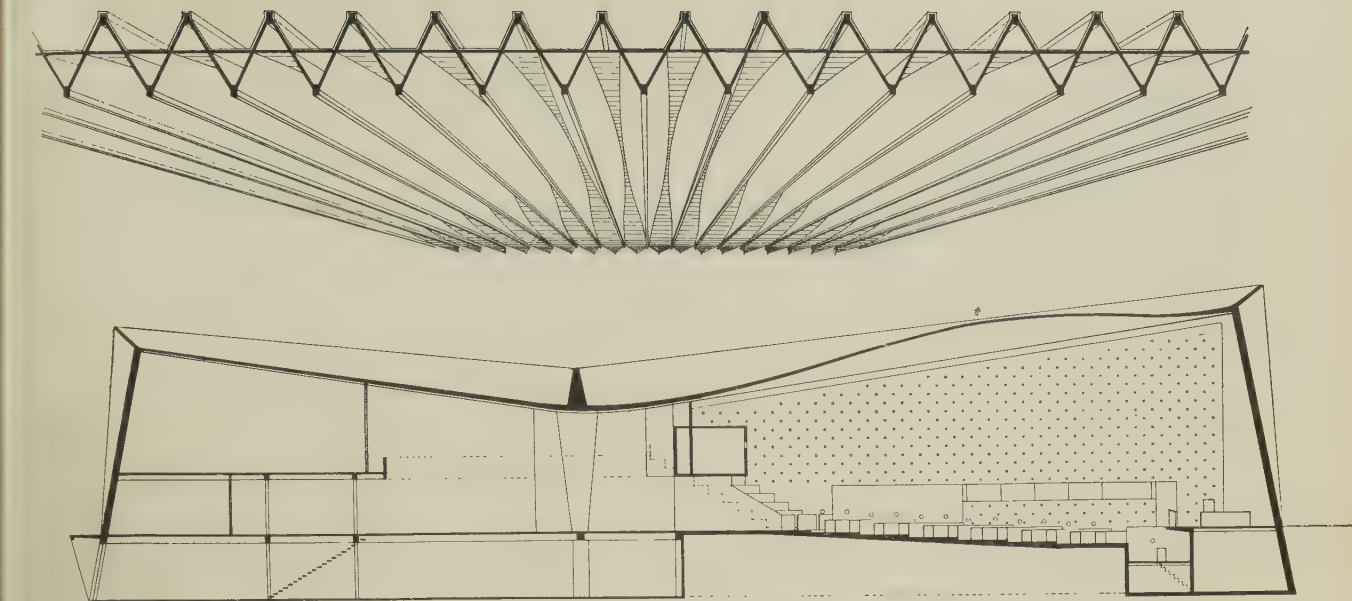
DK 725.12 (44 Paris)

Efter en lång och störd projekteringsperiod har i dagarna byggnadstillståndet till Unescos nybyggnad i Paris undertecknats. Byggnaden är signerad Marcel Breuer, Bernard Zehruss och Pier Luigi Nervi. En internationell kommitté tillkallad av Unesco bestående av: Lucio Costa, Walter Gropius, Charles le Corbusier, Sven Markelius och Ernesto Rogers, har övervakat arbetet. Dessutom har vid projekteringen Eero Saarinen konsulterats.

Terrängen, som ställts till förfogande av franska staten, är belägen vid sydvästra änden av axeln: Eiffeltornet—Marsfältet—Ecole Militaire. Axeln avslutas på Jacques Gabriels 1700-tals planer med den halvcirkelformade Place de Fontenoy, vid vilken Arbets-, Handels- och Sjöfartsministeriet uppförts respektive den gamla stadsplanen. Den planerade nybyggnadens höjd har inte på någon punkt fått överstiga dessa byggnaders.

Komplexet består väsentligen av två byggnader: Sekretariatet och konferensbyggnaden. Sekretariatet är förlagt mot Place de

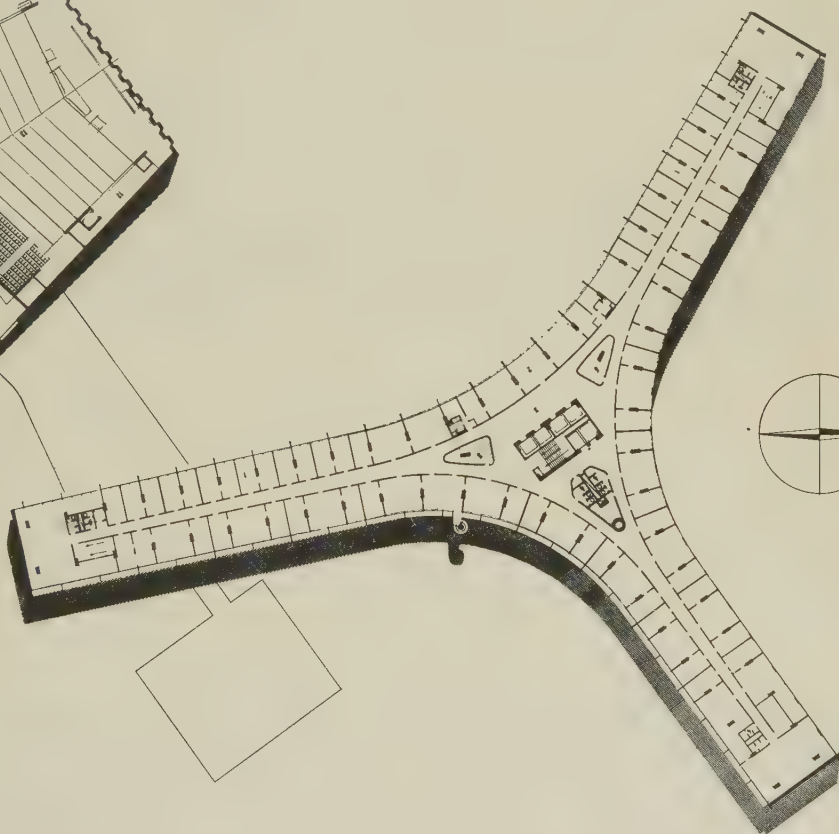

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100
METRES 0 5 10 15 20 25 30

Överst tvärsektion av takkonstruktionen i konferensbyggnaden och därunder längdsektion av samma byggnad.

I mitten t. h. plansektion av kontorsvåning i sekretariatet och t. v. av övre del av konferensbyggnaden.

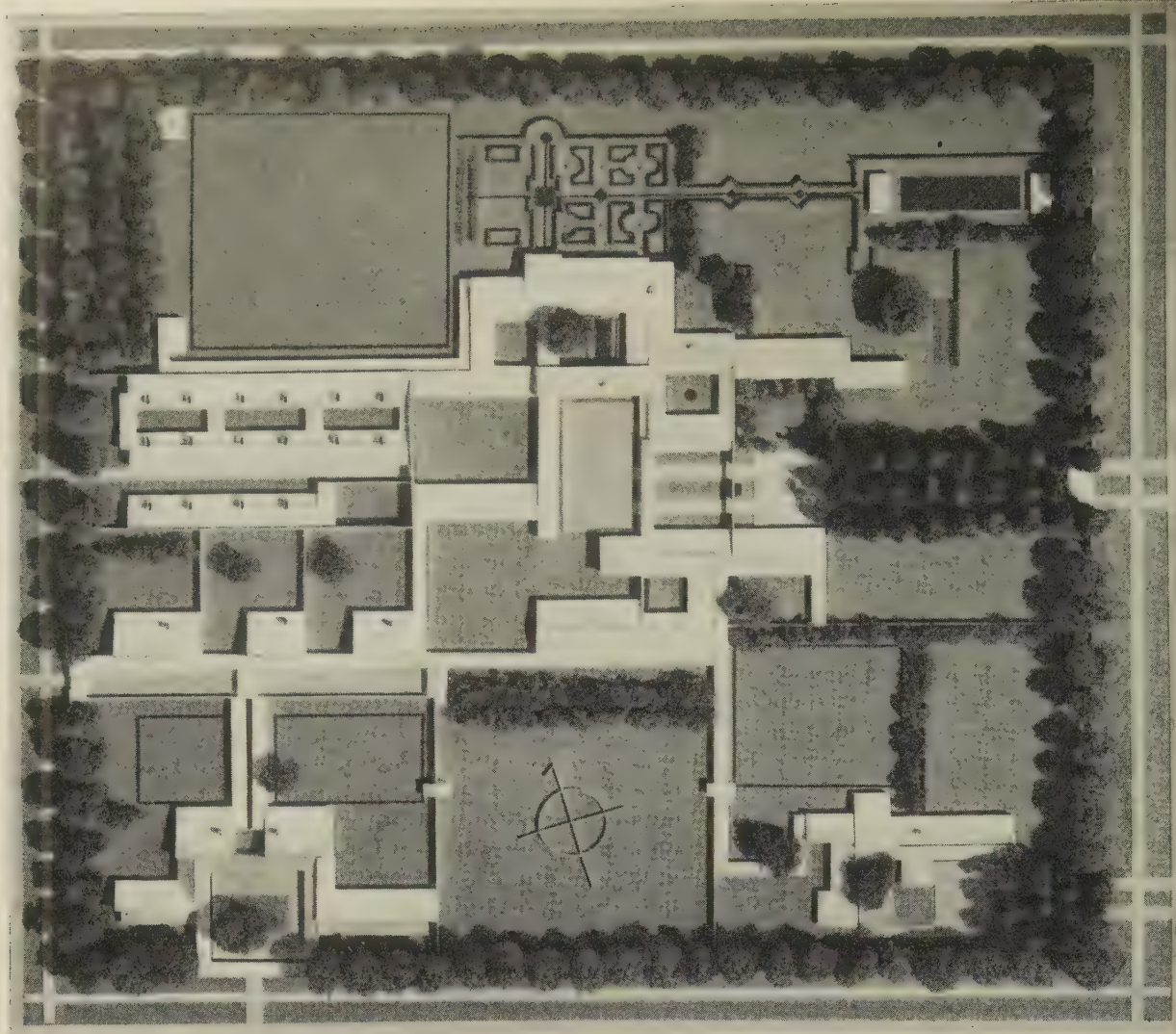
Fontenoy med huvudentré från denna. Det har givits en planform som med obetydlig avvikelse följer den gamla stadsplanen, utan att avkall på en tidsenlig, rationell planlösning har måst göras. Bottenvåningen inrymmer receptionshall, bibliotek, verkstäder och utställningssalar och till källarplanet äro förutom serviceutrymmen, magasin, garage och en biograf förlagda. Över sex kontorsvåningar, restaurang, självservering, bar, kök och lokaler för personalvård. Strukturen utgöres av betongpelare c/c 6 meter, indragna 3 meter från fasaden. Ingående studium har ägnats skyddet mot icke önskvärd inverkan av solstrålningen. Således föreskriva ritningarna anbringande av blå glas fästade i konsoler ca en meter utanför fasadliv, vilka komma att löpa i band parallellt med detta. Anordningen absorberar den generande värmen, utan att nämnvärt avskärma ljuset. Fönstren äro enkla skjutfönster med träbågar. Ventilationen tänkes, med undantag av ett fåtal utrymmen, ske genom fönstervädring, samt uppvärmningen med hjälp av varmvattenslingor i golven. Utvändig stenbeklädnad utgöres av travertin.

Konferensbyggnaden har främst sitt intresse genom sin karaktäristiska struktur, som är av typen »folded slab». Över stora konferenssalen, där spännvidden är 41 meter, har konstruktionen kompletterats med ett betongvalv, som arbetar i zonerna för de maximala momenten, och således vid upplagen följer veckens underkant, och deras överkant i salens mitt. Den materialbesparande, statiskt logiska utformningen, svarar även väl mot kraven på en god akustik. Utvändiga gavlar komma att lämnas råa, de icke bärande långsidorna att travertinbeklädas och taket att kopparbeklädas. Hela komplexet har preliminärt kostnadsberäknats till 30 miljoner kr.

Ritningarna ha utarbetats av arkitekter från ett tiotal nationer; ett team, som sällan skildes efter kontorstid och med en klump i halsen från Paris.

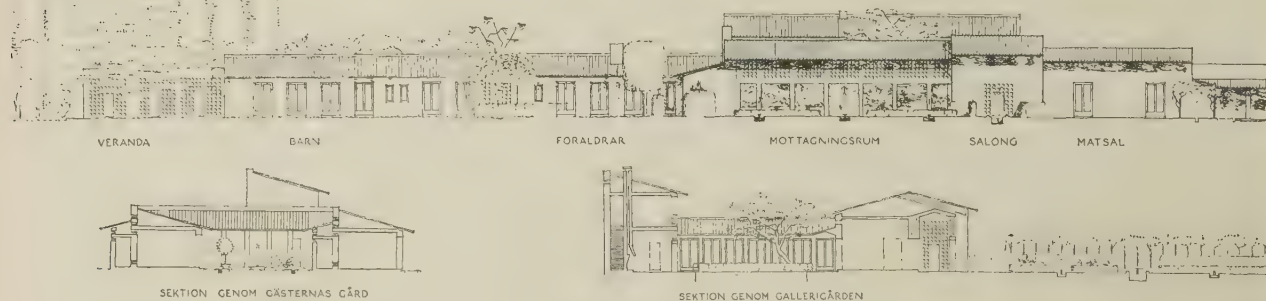
Wolfgang Hübner

Foto: Lucien Hervé, Paris.

BYGGNADER FÖR SVENSK LEGATION I NEW DELHI

Av arkitekt Yngve Tegnér. Självvalt ämne i Arkitektur, Konsthögskolan 1954. Belönat med Hertiglig medalj.

Prisnämnden: Förslaget är baserat på en programutredning som dess författare utfört vid besök på platsen och i samråd med berörda myndigheter.

Lösningen, som konsekvent bygger på de speciella lokala förutsättningarna, är konstnärligt förtjänstfullt genomförd. Kompositionen visar, såväl i huvuddispositionen som i utformningen av enskilda byggnader och gårdar och i den fina betoningen av anläggningens centrala parti, sinne för arkitektoniska rumssammanhang och valörer.

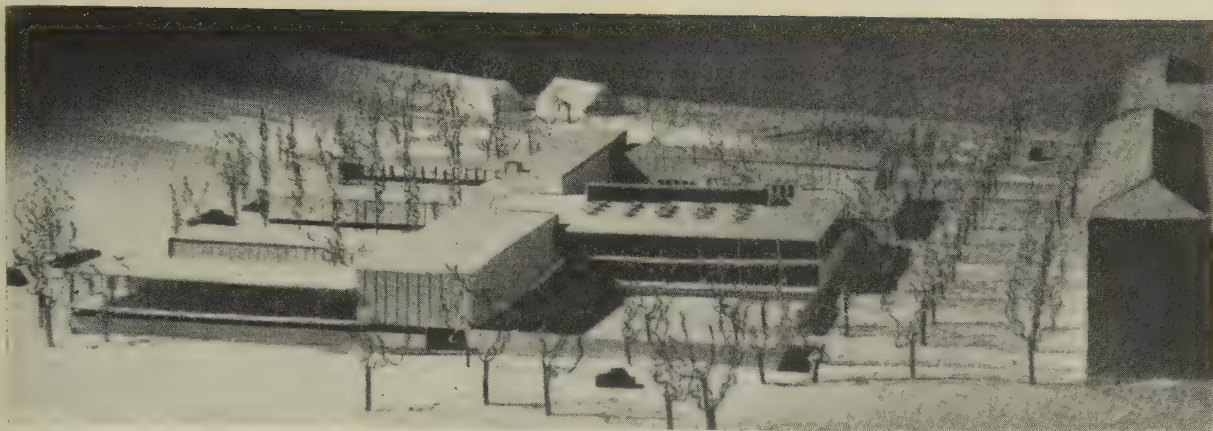
Detsamma gäller trädgårdsanläggningarna och deras samband med bebyggelsen, och den arkitektoniskt berikande roll som trädvolym, grönska och vatten spelar i totalkompositionen.

DK 725.125 (54 New Delhi)

Författaren har förstått att med relativt enkla arkitektoniska medel åstadkomma en lämplig miljö såväl för anläggningens representativa funktion som för de boendes privatliv i ett pressande klimat.

Prisnämnden bestod av arkitekterna Nils-Einar Eriksson, Sune Lindström, Arthur von Schmalensee, professor Erik Lundberg, professor Sven-Ivar Lind och arkitekt Nils Tesch.

Arkitekt Sten Ramel tilldelades likaså hertiglig medalj för prisämnet i Stadsplanekonst och arkitektur. Ämnet omfattade stadsplan och viss bebyggelse inom ett område i Göteborgs centrum.

TÄVLING OM KONSTFACKSKOLAN I STOCKHOLM

DK 727.4:74 (485 Stockholm)

Följande arkitekter var inbjudna till tävlingen:

Arkitekt SAR Carl-Axel Acking, Stockholm

Arkitekter SAR Erik och Tore Ahlsén, Stockholm

Arkitekter SAR Stig Ancker, Bengt Gate och Sten Lindegren, Stockholm

Arkitekter SAR Sven Backström och Leif Reinius, Stockholm

Arkitekt SAR Gösta Åbergh, Stockholm.

Konstfackskolan i Stockholm kommer inom några få år att tvingas utrymma sina nuvarande lokaler vid Mästersamuelsgatan på grund av den påbörjade regleringen av Nedre Norrmalm. Den i april i år avgjorda tävlingen avsåg att få fram förslag till en nybyggnad för Konstfackskolan på Gärdet. I denna nybyggnad skulle även Grafiska institutet beredas erforderliga lokaler.

Tävlingsområdet var den s. k. Förrådsbacken, belägen öster om Oxenstiernsgatan och söder om Valhallavägens förlängning. På de angränsande delarna av Gärdet är f. n. ingen ytterligare bebyggelse planerad, med undantag av den omedelbart sydost om området stadsplanlagda marken (amerikanska ambassaden, italienska institutet m. m.).

Konstfackskolan omfattar konstindustriella dagskolan om 2 studieår, konstindustriella aftonskolan om 3 studieår, högre konstindustriella skolan om 2 studieår samt teckningslärarinstitutet om 3 studieår. Grafiska institutet utgör ur administrativ synpunkt en från konstfackskolan fristående organisation, men vissa lokaler är dock gemensamma för båda.

Av de inlämnade förslagen fann prisnämnden att förslaget med mottot »Gärdsmyg», författat av arkitekt SAR Gösta Åbergh med arkitekterna SAR Tage Hertzell och Lennart Alexis som medarbetare, borde sättas före de övriga. Motiveringen härtill var förslagsställarens realistiska syn och inlevelse i uppgiften, den naturliga anknytningen till nuvarande trafikleder samt de goda möjligheter förslaget erbjöd för skolans framtida utveckling. Prisenämnden förordade därför att detta förslag efter vidare bearbetning lättes till grund för lösandet av byggnadsfrågan.

Vinjetten: Modellfoto av arkitekt Gösta Åberghs förslag.

Nedan: Modellfoto av tävlingsområdet med Konstfackskolan till höger.

Byggnaden smyger sig in i en vik av Gärdet mellan Hakberget och höjden med Stenskjulet. Vi vill på så sätt göra en övergång mellan de framträngande höga bostadshusen och gärdsheden med dess mjuka linjer. Genom uppbyggnad och entréförhållanden har vi velat vända oss från bostadskvarteren och i anslutning till framtida byggnader på området forma en bebyggelsestyp som är helt skild från den befintliga och som ger en naturlig övergång till Gädets friytor. Med hänsyn härtill har vi föreslagit utfyllnader så att området kommer i nivå med angränsande gator.

förlagts så att man har fria händer vid utformningen av lämplig belysning. I skissen har vi i stället för takfönster föreslagit större rumshöjd samt fönsterväggar med avskärmningsanordningar. Detta medför ungefär samma kostnad som utformning med lägre rumshöjd och takfönster, om man tar hänsyn till underhållskostnaderna.

Gallerier och trapphus vill vi se utnyttjade för skådesamlingar av olika slag för att få en mer levande och stimulerande miljö.

Må friska vindar blåsa i de spirande skäggen och inspirationens kalla kårar smyga utefter islandströjorna och stuprörskalsongerna.

Ur prisnämndens utlåtande:

Förslaget ansluter sig naturligt till Valhallavägen och Oxenstiernsgatan och förutsätter en utfyllnad av byggnadsplatsen för att skapa en tillfredsställande övergång till den obebyggda delen av tävlingsområdet.

Entréplatsen, som vänder sig ut mot Gärdet, är ett vackert uppslag men förutsätter — såsom förslagsställaren också räknat med — sidoentréer från nordost och sydväst.

De utifrån lätt tillgängliga arbetsgårdarna kan komma till god användning och berikar på ett naturligt sätt anläggningen. Denna ger över huvud taget intryck mindre av institutionsskola än av hantverks-småindustrihus. — —

Förslaget är koncentrerat och överskådligt i plan och visar en måttfull uppläggning, som återspeglas i fasaderna.

Utställningshallen ligger väl placerad i förhållande till huvudentrén. Detsamma gäller kring hallen grupperade föreläsningssalar, elevmatsalar, dagrum och bibliotek samt gemensamma undervisningslokaler, vilka alla tillsammans bildar ett lättillgängligt och naturligt centrum för skollivet. Föreläsningssalarna, som är placerade intill varandra, är möjliga att sammanslå till en större lokal, vilket är ett gott uppslag. — —

Förslagsställaren har ingående studerat skolans arbets-sätt och har i sin beskrivning lämnat beaktansvärda synpunkter på utnyttjandet av skollokalerna. Hela förslaget röjer en god inlevelse i den speciella miljö, som i en skola av detta slag bör eftersträvas.

Utbyggnadsmöjligheterna är tillfredsställande. Byggnadskostnaden är något lägre än medelvärdet för samtliga förslag.

Prisnämnden bestod av byrådirektör Tore Axén, arkitekt SAR Robert Berghagen, arkitekt SAR Peter Celsing, arkitekt Åke Hult, ingenjör Hjalmar Olson, rektor Åke Stavenow samt generaldirektör Gunnar Wejke.

Ovan: Sektioner. Skala: 1:400. Nedan: Modellfoto av tävlingsområdet. I mitten till höger ligger Konstfackskolan. Nedtill till vänster synes amerikanska och norska ambassadbyggnaderna samt nedtill i mitten det planerade italienska institutet (arkitekter Ponti-Wennerholm).

TÄVLING OM ADMINISTRATIONSBYGGNAD VID KARLAPLAN I STOCKHOLM

Tävlingen gällde en ny administrationsbyggnad för statligt ändamål inom kvarteret Fältöversten vid Karlaplan i Stockholm. I första hand hade den karaktär av idétävlning. Den avsåg att åstadkomma förslag, som med särskilt beaktande av de stora fordringar ur stadsbildssynpunkt lösandet av uppgiften krävde, efter vidare bearbetning kunde läggas till grund för en definitiv lösning av byggnadsfrågan.

Inbjudare var Kungl. Byggnadsstyrelsen.

Prisnämnden utgjordes av professor Nils Ahrbom, direktör Arne Biörnstad, byggnadsrådet Hans Brunnberg, kanslichef Elof Cardelius, generaldirektör Gunnar Wejke och stadsarkitekt Gunnar Wetterling, Stockholm.

Prisnämndens allmänna omdöme:

Nämnden har vid bedömningen av förslagen utom deras arkitektoniska värde noga beaktat de i allmänhet samvetsgrant genomförda och motiverade uppslagen beträffande kontorsbyggnadens ändamålsenliga och ekonomiska planläggning. Några väsentligt nya lösningar av dessa frågor redovisas visserligen icke men tävlingen har lämnat tillfälle till en värdefull jämförelse mellan olika plan typer, tillämpade under mycket varierande förutsättningar i fråga om fördelning av den givna byggnadsvolymen. De tekniska frågorna ha i många fall belysts på ett intressant sätt; de problem särskilt ur installations- och brandskyddssynpunkt som sammanhänga med de betydande byggnadshöjder, som i vissa fall föreslagits, ha emellertid i stort sett lämnats obeaktade och torde vid den fortsatta bearbetningen av tävlingsmaterialet få ägnas en mera ingående uppmärksamhet.

I fråga om sättet att gruppera byggnadsvolymer kan bland förslagen urskiljas tre grundtyper, nämligen det utpräglade hög-huset, eventuellt i kombination med därtill anslutna och detsamma underordnade lägre kroppar, den lägre, mera utbredda byggnadsformen med huskroppar, som likväl väsentligt överstiga de omgivande kvarterens byggnadshöjd, och slutligen den typ, som i utpräglad grad ansluter sig till omkring kvarteret förhållande byggnadshöjder.

De tävlingsförslag, som representera sistnämnda typ, kännetecknas i allmänhet av ett invecklat kommunikationssystem beroende på att lokalerna inrymts i ett flertal mindre byggnadskroppar grupperade kring gårdar av mer eller mindre instängd prägel.

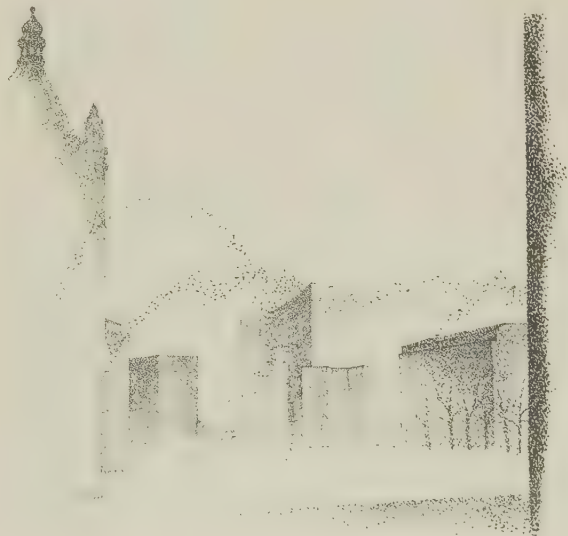
Vinjetten: Perspektiv från Tessinparken. T.h.: Perspektiv från Styr-mansgatan. Motto: »verk» av arkitekter SAR Sven Backström och Leif Reinius, Stockholm med arkitekterna Erik Wirén och Lars Magnusson som medarbetare.

DK 725.23 (485 Stockholm)

Prisnämnden vill emellertid framhålla förslaget nr 34, som genom konsekvent och i och för sig skickligt genomförd lösning kunnat undvika flera av de med denna typ eljest förbundna olägenheterna.

De båda föregående typerna äro tämligen rikt representerade av goda och förtjänstfulla lösningar, av vilka prisnämnden särskilt vill framhålla förslagen nr 26 och 30 respektive nr 6, 14, 18 och 25. Nämnden har vid detta sitt ställningstagande, förutom allmänna arkitektoniska förtjänster, i första hand uppmärksammat de i dessa förslag redovisade möjligheterna att samtidigt med en godtagbar gruppering av byggnadsmassorna i förhållande till den omgivande bebyggelsen erhålla ett klart och överskådligt kommunikationssystem i kombination med för ändamålet väl avvägda våningsytor. Såsom särskilt värdefulla må de förslag framhållas, som under ovannämnda förutsättningar kunnat tillgodose det begärda lokalprogrammet utan att slutna gårdsbildningar behövt tillgripas.

Såsom i programmet förutsatts har tävlingen i första hand haft karaktär av idétävlan och såsom sådan har den på ett allsidigt sätt belyst den aktuella byggnadsfrågan. I synnerhet har möjligheterna att med beaktande av berättigade krav ur stadsbildssynpunkt inrymma den i programmet förutsatta tjänsterumssytan om ca 25 000 m² blivit på ett intressant och grundligt sätt redovisade. Intet av förslagen kan emellertid utan ett ingående studium läggas till grund för sådan fortsatt bearbetning, som kan leda till en definitiv lösning av byggnadsfrågan.

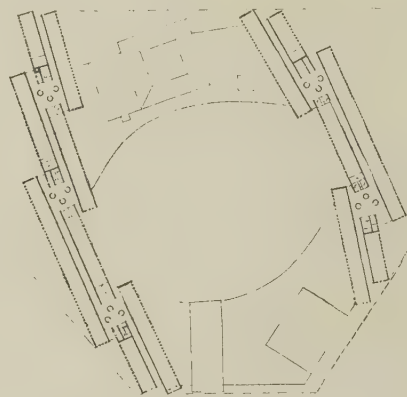
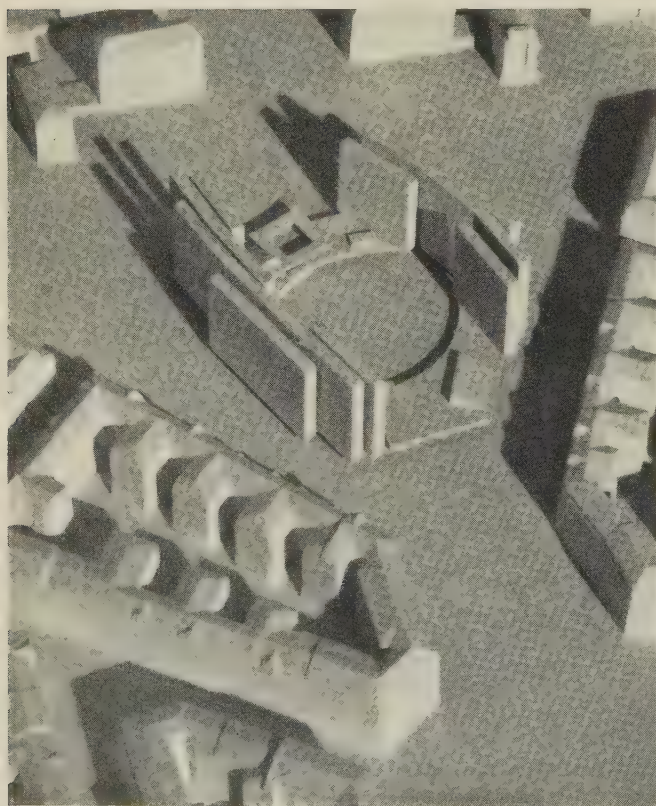

PRISBELÖNT för 7 500 kronor

Nr 6 "gavlar anammas" av arkitekt SAR Carl Nyrén, Stockholm.

Ovan: Situationsplan med bottenvåningen. Skala 1 : 1 200.

Nedan: Typplan av kontorsvåning. Skala 1 : 2 400.

Prisnämndens utlåtande:

Förslaget har en klar och enkel uppbyggnad som också åter speglas i det inre kommunikationssystemet. Entréerna till de olika trapphusen äro anslutna till en och samma, den runda gården omslutande, överskådligt planerad entréhall med goda möjligheter till anordnande av vaktmästar- och upplysningscentral. God förbindelse från entréhallen erhålles också till lunchservering, samlingssal m. fl. lokaler.

Tjänstelokalerna äro anordnade kring mittkorridorer av måttlig längd, mynnande i dagerbelysta hallar, där dock lämpligheten av den föreslagna utformningen och placeringen av hissarna kan ifrågasättas. Nöjaktiga möjligheter till variation av rumsstorlekar och gruppering av tjänstelokalerna ur organisationssynpunkt har redovisats. Den utvunna våningsytan understiger något den i programmet förutsatta.

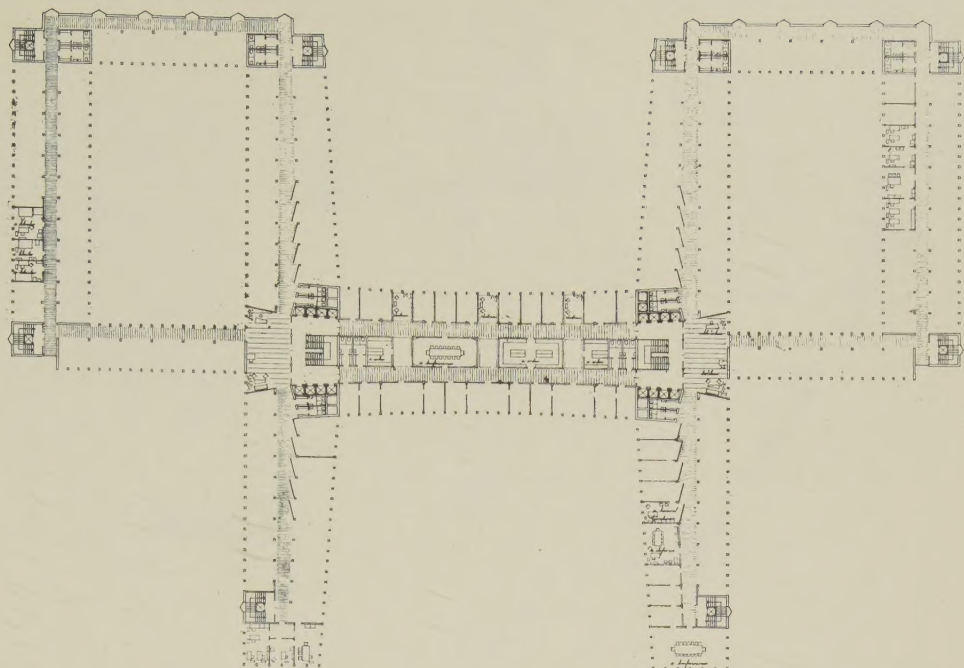
Butiker, postkontor, garage m. fl. servicelokaler äro lämpligt planerade och utgör med den föreslagna placeringen ett arkitektoniskt och stadsbildsmässigt välgörande inslag i bebyggelsen såväl för detta som omgivande kvarter.

Förslaget är som helhet mycket förtjänstfullt men låter sig, trots byggnadskropparnas jämförelsevis måttliga höjder icke utan vidare infoga i den förefintliga stadsmiljön; särskilt synes någon jämkning av bebyggelsens omfattning mot Erik Dahlbergsgatan erfordras, för att icke ljusförhållandena vid denna gata skall bli försämrade.

Det låter sig väl genomföra i etapper.

T. h: Typplan av kontorsvåning. Skala 1 : 1200.

Nedan: Fasad mot Karlaplan.

PRISBELÖNT för 7 500 kronor

Nr 18 "variation" av arkitekt SAR Sture Fröhlén, Stockholm med arkitekterna Bo Larsson och Yusuf Ersahin som medarbetare.

Prisnämndens utlåtande:

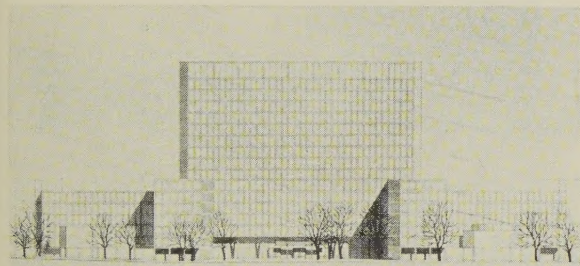
En koncentrerad planform i kombination med en fördelning av de vertikala transportererna på två likvärdiga, lämpligt placerade hissbatterier har givit möjlighet till ett lättöverskådligt kommunikationssystem med måttlig utsträckning i plan. Den centralt belägna, rymliga entréhallen, som på ett naturligt sätt nås från så-

Garaget i två våningar under hela den bebyggda ytan är, med undantag för en viss oklarhet i framställningen av nedfarterna, tämligen väl anordnat och tillfarterna lämpligt belägna.

Post och butiker ha fått trevlig och praktisk placering i anslutning till förplatsen mot Karlaplan, som genom dem kan tänkas bli berikad. Om samlingssalen och dess pendang löstes på annat sätt torde även de nu tämligen döda ytorna mot Erik Dahlbergs-gatan och Värtavägen kunnat livas upp genom en utsträckning dit av butikerna. Parkeringsutrymmet är tämligen knappt tilltaget.

Förslaget har en arkitektoniskt måttfull men något ointressant karaktär. Dess uppbyggnad är enkel och klar, och genom fördelningen av byggnadsmassorna ansluter sig de betydande volymerna tämligen väl till den omgivande bebyggelsens skala.

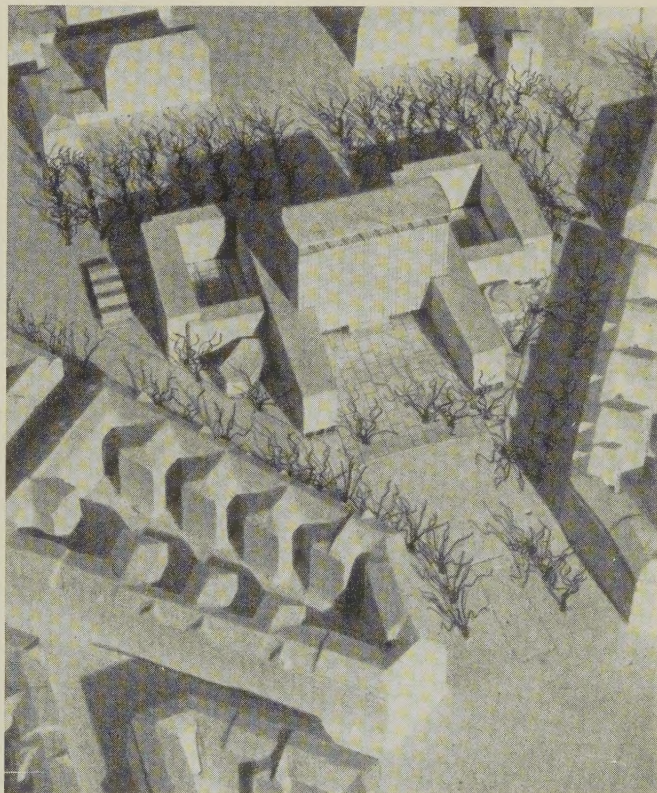
Förslaget låter sig väl genomföra i etapper.

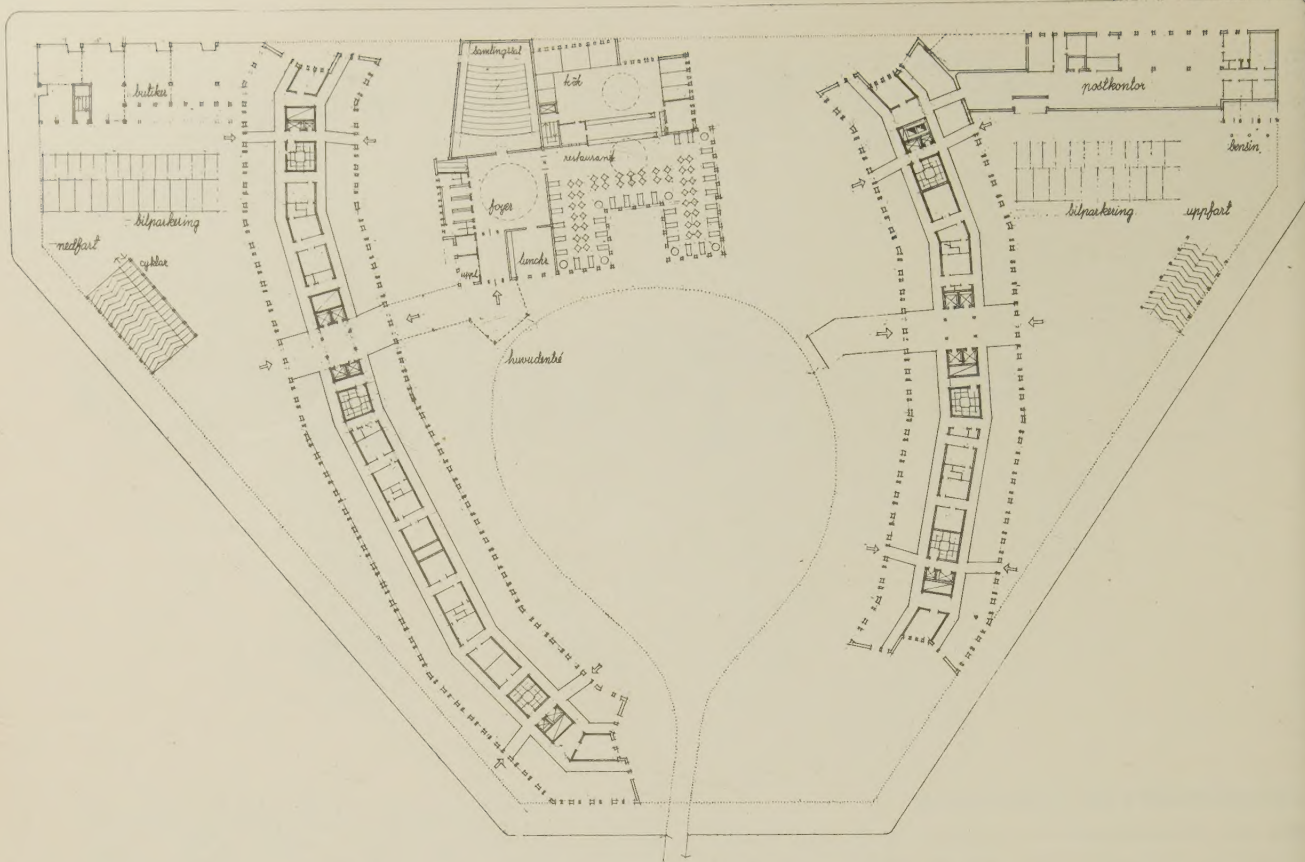

väl Karlaplan som Valhallavägen, förmedlar trafiken till den symmetriska byggnadens båda sidor, där tjänstelokalerna lagts ut efter omväxlande sido- och mittkorridorsystemet. I den höga mittkroppen har ett annat system prövats med i byggnadens inre förlagda lokaler av sådan art, för vilka dagerbelysning icke med nödvändighet erfordras, varigenom i var och en av de nedre våningarna en sådan variation av lokalbeståndet erhålles, som kan tänkas svara mot den skilda strukturen av de i byggnaden inrymda ämbetsverken. Användbarheten av de övre våningarna i högkroppen är däremot icke lika självklar. Möjligheterna för en lämplig disposition av våningsytorna äro goda liksom även fördelningen av köpprum, toaletter etc.; möjligen är byggnaden onödigt rikligt försedd med trappor. Huvuddelen av tjänsterummen har, teoretiskt sett, förlagts mot soliga väderstreck men värdet härav för ringas väsentligen av att de delvis vända sig mot relativt trånga, kringbyggda gårdarum, en lösning som med förhandenvarande möjligheter kan förefalla något diskutabel.

Beträffande tjänstelokalernas detaljutformning och möjligheterna till variation av rumsbredderna ävensom frågorna om byggnadens konstruktiva uppbyggnad och de tekniska installationerna lämnas inga nya uppslag, men det föreslagna systemet är genomtänkt och funktionsmässigt godtagbart. Variation av rumsdjupen kan i viss utsträckning åstadkommas genom att husdjupet i fyra av flyglarna varierar.

Samlingssalen har fått en mindre naturlig placering i anslutning till våningen i trappa upp. Icke heller lunchrummets läge i översta våningen är, trots den lockande utsikten, godtagbart, särskilt med hänsyn till transporter till ekonomilokalerna.

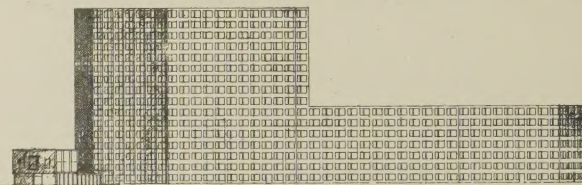
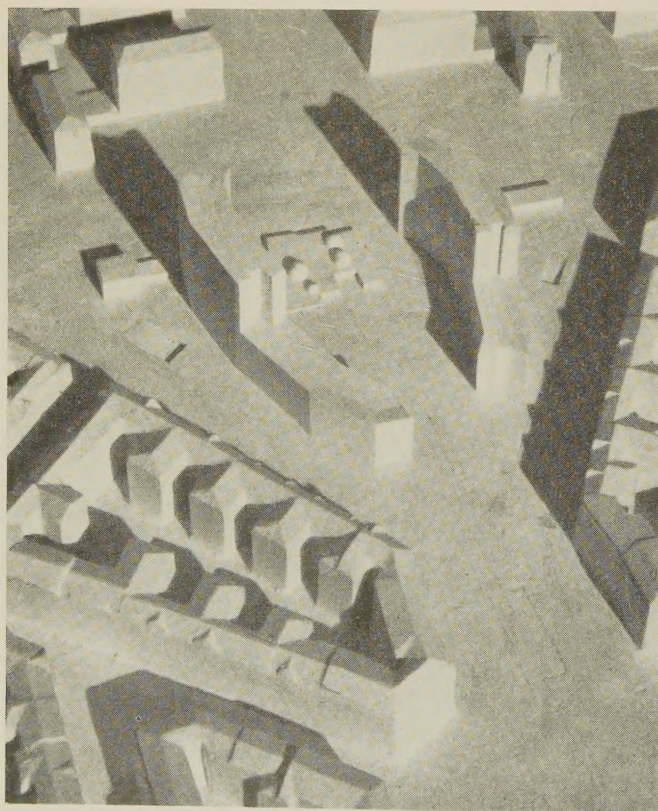

PRISBELÖNT för 7 500 kronor

Nr 25 "verk" av arkitekter SAR Sven Backström och Leif Reinus, Stockholm med arkitekterna Erik Wirén och Lars Magnusson som medarbetare.

Ovan: Plan av bottenvåningen. Skala 1 : 1 200.

Nedan: Fasad mot Erik Dahlbergsgatan.

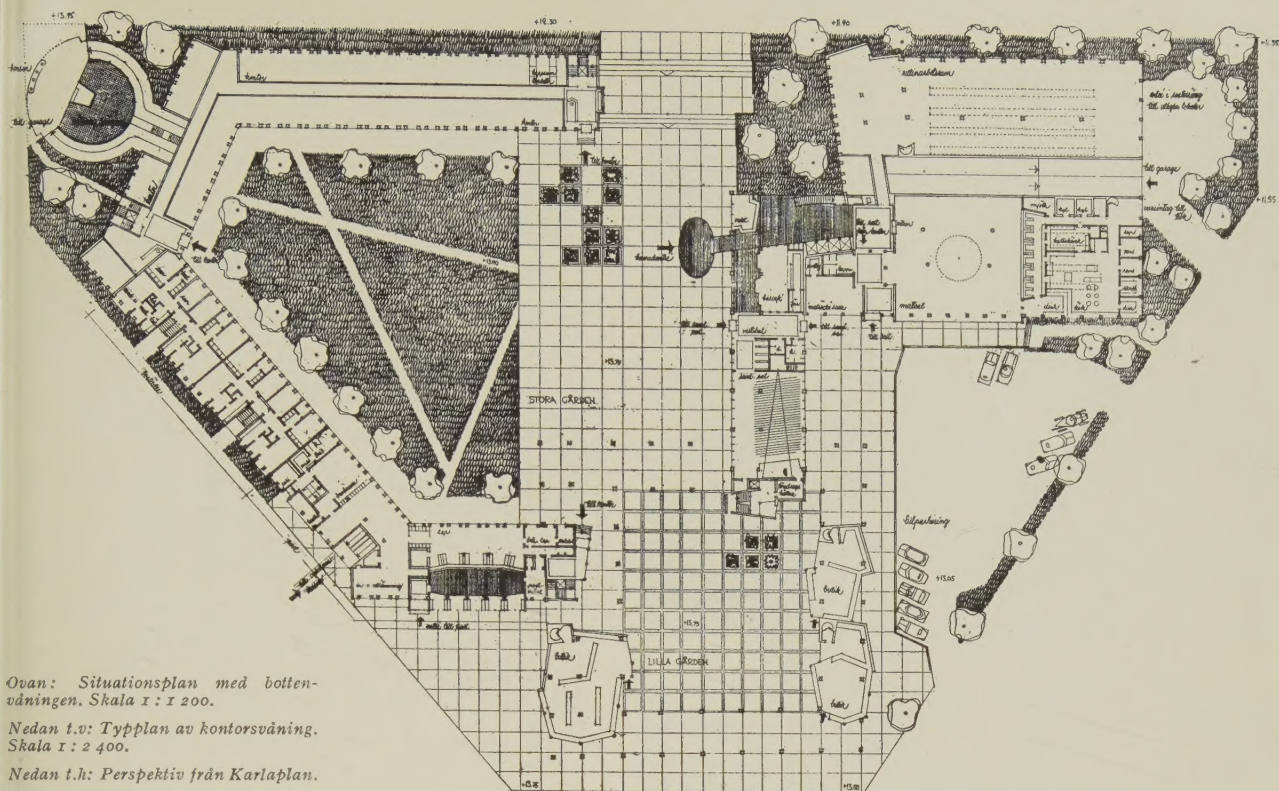

Prisnämndens utlåtande:

Även detta förslag arbetar med ett genombrytande av kvarteret från Karlaplan mot Tessinparken som huvudsakligt motiv för uppbyggnaden i stort, men uppslaget är lyckligare löst och rikare varierat än i det föregående. Entréförhållanden och kommunikationssystem har i de två byggnadskomplexen var för sig fått en enkel och naturlig lösning, liksom även förläggningen av lunchrum och samlingssal. Kontorsrummen ha anordnats med tillämplighet av ett genomgående, rationellt betingat system med ej dagerbelyst kärna för trapphus, arkiv, kapprum etc., varigenom rika möjligheter för olika rumskombinationer erhålles. De enbart elbelysta korridorerna, som beräknats till endast 1,6 m bredd synas trots vinkeländringarna vara i längsta laget och ha givits en något instängd prägel. Variation av rumsbredderna kan åstadkommas i erforderlig utsträckning. Konstruktionen i övrigt är väl genomtänkt; den tillåter i stor utsträckning anordnande även av djupare rum genom att bjälklagsplattorna gjorts bärande från fasad till korridorernas inre väggar.

Postlokal och butiker ha fått en godtagbar placering mot Valhallavägen men ytorna äro otillräckliga för ändamålet. Garaget, som utlagts i ett plan under hela kvarteret har lämpligt anordnade tillfarter men synes i övrigt vara utformat med allt för knappa trafikleder och uppställningsplatser.

Förslaget är som arkitektoniskt helhetsgrepp överraskande och okonventionellt, och uppfyller i sina detaljlösningar såväl i plan som i fasad konsekvent mycket högt ställda fordringar i fråga om en efter växlande förhållanden anpassad funktion. Författaren har i denna strävan icke ens velat utnyttja de möjligheter till ett avbrott i de långa korridorerna, som ett betonde i plan av höjdskillnaden mellan de högre och lägre byggnadspartierna kunnat ge anledning till, och som även med hänsyn till den föreslagna etappindelningen kunde ha synt naturligt. Trots de delvis betydande byggnadshöjderna har författaren emellertid med stor skicklighet och skulptural känsla samt med överraskande små medel manövrerat sina kraftiga murmassor så, att en god anslutning till miljön erhöles.

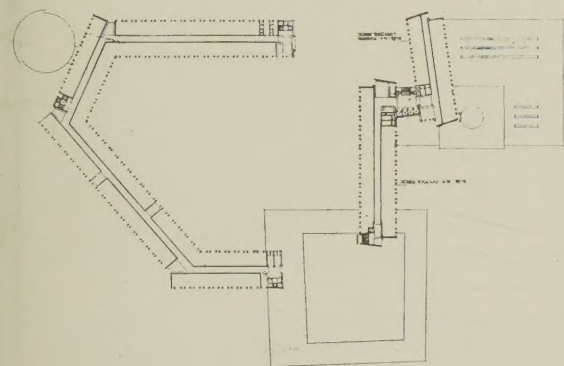
Ovan: Situationsplan med botten-
våningen. Skala 1:1 200.

Nedan t.v: Typplan av kontorsvåning.
Skala 1:2 400.

Nedan t.h: Perspektiv från Karlaplan.

PRISELÖNT för 7 500 kronor

Nr 26 "Nice work if you can get it" av arkitekter
SAR Berndt Alfreds och Gunnar Larsén samt arkitekt
Etienne Porret, Stockholm.

Prisnämndens utlåtande:

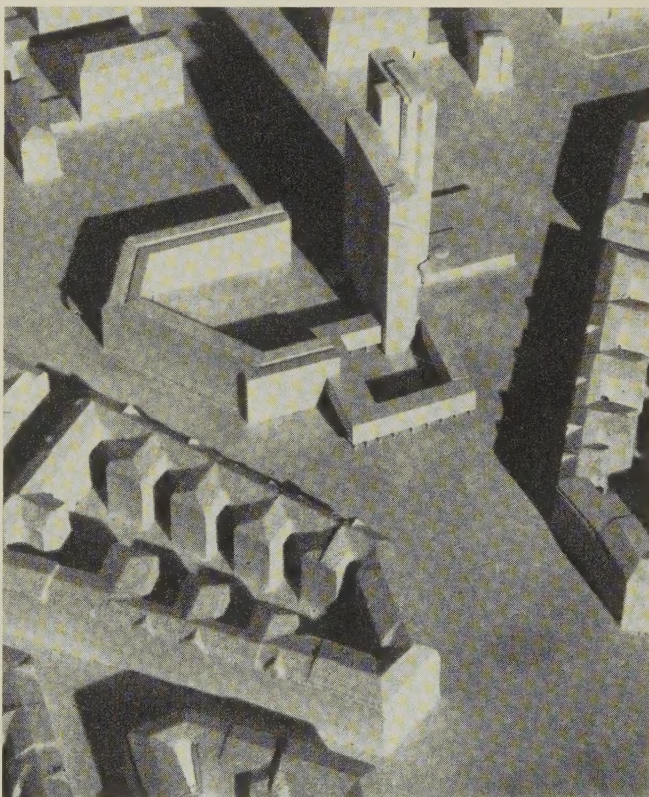
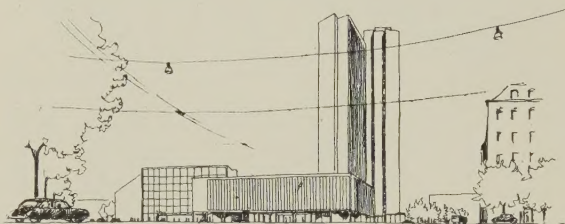
Genom fördelning av rumsytorna på ett 30 våningars höghus i kombination med en långsträckt, kvarteret begränsande lägbygghus i 7 och 4 våningar har förslagsställaren uppnått en livfull och välbalanserad gruppering av byggnadskomplexet. Den kontorsmässiga sidan av problemet har även, möjligen med undantag för de väl långa korridorerna i 7-våningsbyggnaden, blivit löst på ett godtagbart sätt. För den i bottenvåningen utlagda rutinarbetssalen på ca 650 m² saknas visserligen någon användning i en byggnad av denna art men volymen torde med lämplig disposition kunna användas på annat sätt.

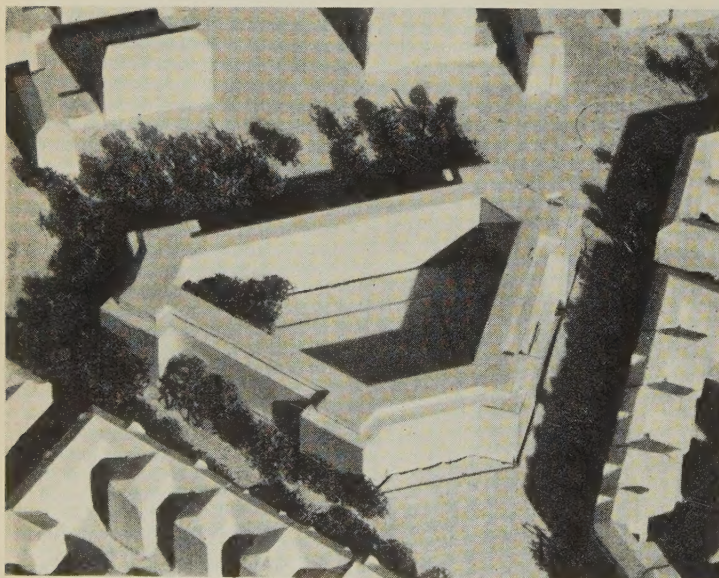
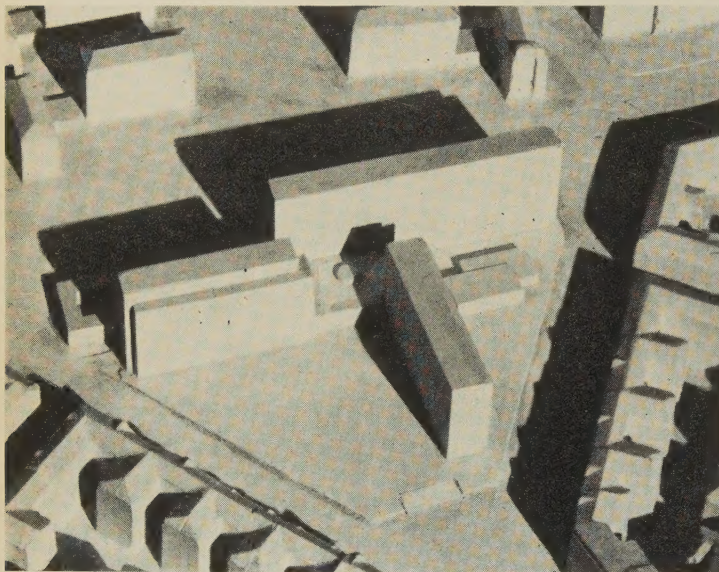
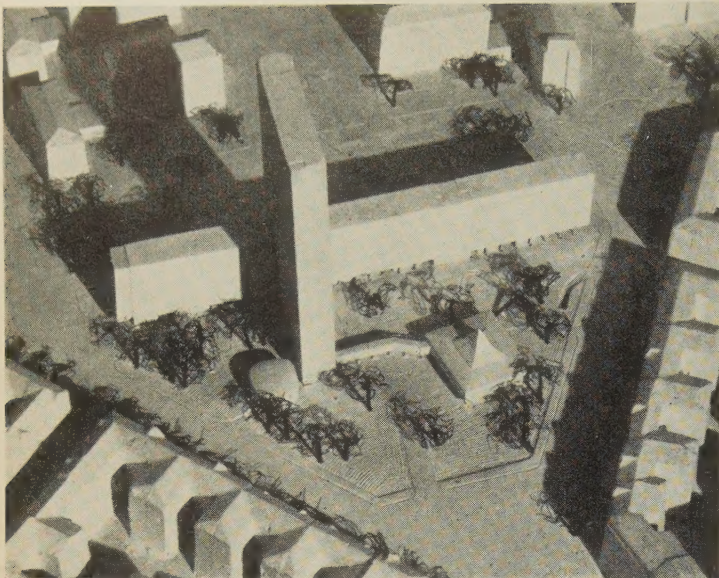
Lunchrum och samlingshall äro förlagda i bottenplanet och lämpligt anordnade. Med för lunchrummet föreslaget läge erfordras dock ett betydligt större kapprum i anslutning till entrén. En olägenhet är att huvudentrén synbarligen icke kan nås direkt med bil annat än över den avsesdes belägna parkeringsplatsen. — — —

För byggnadens konstruktiva utformning har redogjorts tämligen schematiskt; behovet av att i en byggnad av denna höjd anordna växelstationer för ventilation och sanitära installationer har lämnats obeaktat.

Förslaget är i övrigt väl genomarbetat och utgör med sin livliga och verkningsfulla volymfördelning och den goda artikulationen av höghusets byggnadsmassor ett inlägg av stort intresse.

Den enligt förslaget utvunna kontorsytan överstiger väsentligt vad som förutsatts i programmet. Det kan övervägas om icke en minskning av randbebyggelsens höjd i motsvarande grad skulle vara av betydande värde för den arkitektoniska helhetsverkan. Även en utsträckning av butikslokalerna utefter Erik Dahlbergs-gatan på bekostnad av där i bottenvåningen inlagda kontorsrum kunde vara av visst värde ur miljösynpunkt.

INKÖP för 2 000 kronor

Nr 30 "Idékomplex" av arkitekt SAR Gunnar Forzén, Stockholm, medhjälpare arkitekt SAR Egon Jonason och arkitekt Valter Kern.

Prisnämndens utlåtande:

Planens enkla korsform ger en naturlig plats för huvudentrén och den därtill anslutna vertikala kommunikationsleden. Lika enkel och överskådlig är kontorsvåningarnas uppläggning med kontorsrummen uppradade utefter enkla mittkorridorer. Lågbyggnadens korridor har en betydande längd, vilket endast i viss mån synes kunna kompenseras genom de avbrott som trapphusen med sina ljusintag bildar; om dörravstängningar tillgripas för åstadkommande av mera markerade avbrott kan å andra sidan befarsat för möjligheterna för en organisatoriskt betingad rumsgruppering allt för mycket beskåras. Ur samma synpunkter är våningsytan i höghusets övre våningar väl knapp tilltagen. Möjligheterna att variera rumsbredderna äro väl tillgodosedda genom ett system med utbyte av fönster, vilket emellertid med föreslagen utformning förefaller något för komplicerat. Rumsdjupet är oföränderligt genom hela byggnaden.

Konstruktivet är förslaget tämligen ytligt studerat; bl. a. saknas antydning om hur erforderliga växelstationer för de tekniska installationerna skall anordnas. — — —

Den föreslagna lösningen medför att en mycket stor del av kvarteret kan lämnas öppen som fria, vilken får en arkitektoniskt effektiv avgränsning mot norr av lågbyggnadens stora, endast av högkroppens kraftiga vertikala brutna, enhetliga fasadskiva. Nackdelen med norrummen synes i viss mån kompenseras genom det fria läget. Byggnadens enkla och storlinjiga uppläggning och den goda proportioneringen mellan dess olika delar synes göra det möjligt att i stadsbilden fördraga dess starka effekt.

Förslagsställarens anvisningar i fråga om företagens genomförande i etapper är något svävande. Den naturligaste systemet med en vertikal uppdelning ger en något ojämna fördelning av byggnadsvolymer på de olika etapperna, än vad som vore önskvärdt.

Kontorsytan är ca 2 000 m² mindre än vad som förutsatts i programmet.

INKÖP för 2 000 kronor

Nr 14 "Kgl. Karlstyrelsen" av arkitekt SAR Nils Arne Rosén, Stockholm, medhjälpare arkitekt SAR Arne Philip.

Prisnämndens utlåtande:

Det föreliggande lokalbehovet har tillgodosetts i tre skilda byggnadskroppar, sammanbundna av en central entréhall, till vilken stora sammanträdessalen, lunchrestauranten m. fl. gemensamma nyttigheter anslutits. Entréhallen förmedlar på ett enkelt sätt trafiken till de närmast densamma belägna vertikala kommunikationslederna, vilka med hänsyn till den antagliga frekvensen borde getts än större kapacitet än övriga. Anmärkas bör också att nivå-skillnaden mellan entréhallen och hissens stannplan är ofördelaktig. Anordningar för central vaktjänst m. m. har antytts på godtagbart sätt.

De tre kontorsbyggnaderna äro samtliga utformade enligt samma system med förhållandevis stort husdjup, vars inre utnyttjas för kommunikationsleder, kapprum, toaletter, arkiv etc., varigenom goda möjligheter erhålles för anordnande av obrutna serier av dagsljusbelysta kontorsrum inom tillräckligt stora våningsytor. Byggnadstommens och ventilationsanläggningens konstruktionsprinciper är verklighetsbetonat utformade. — — —

Med sina måttliga höjder och väl proportionerade huskroppar ansluter sig förslaget väl till miljön. Den utvunna våningsytan är dock något mindre än vad som förutsatts i programmet. Förslaget med en särskild, två våningar hög byggnad för butiker och vaktmästarbostäder utgör icke en naturlig lösning av detta lokalbehov. Denna byggnad blir dessutom starkt skuggad av högbebyggelsen. Fasaderna äro tämligen intresselösa.

Förslaget är väl ägnat att förverkligas i etapper.

INKÖP för 2 000 kronor

Nr 34 "prisma" II av arkitekt SAR Curt Laudon, Stockholm, medhjälpare arkitekt Henry Larsson.

Prisnämndens utlåtande:

Såsom exponent för den Lindhagenska stadsplanens grunddrag har detta förslag sitt stora intresse genom att den begärda rumsytan med bibehållande av en teoretiskt godtagbar fria här visas kunna utvinna inom en byggnad, vars höjdskala överensstämmer med de omgivande kvarteren.

De kontorsmässiga synpunkterna i fråga om trafikfördelning, varierande rumsindelning och rumsgruppering, förläggning av lunchrum, samlingssal m. m. har blivit tillgodosedda och planlösningen är konsekvent och skickligt genomförd. Den yttre utformningen är värdad men har, trots lovvärda försök att ge de avsevärt utsträckta fasadytorna en viss rytm, en något torr prägel.

Till förslaget saknas nackdel må även antecknas att korridorerna ha en betydande obryten längdsträckning, längs Valhallavägen ej mindre än 125 meter. Förslagsställaren synes vidare ej ha utnyttjat de trevnadsvärden, som den vidsträckt gärdsbildningen i kvarterets inre kunde erbjuda.

Det föreligger risk att anläggningen vid en uppdelning i byggnadsetapper, så som föreslagits, kommer att te sig arkitektoniskt något ofullbordad under utbyggnadsskedet.